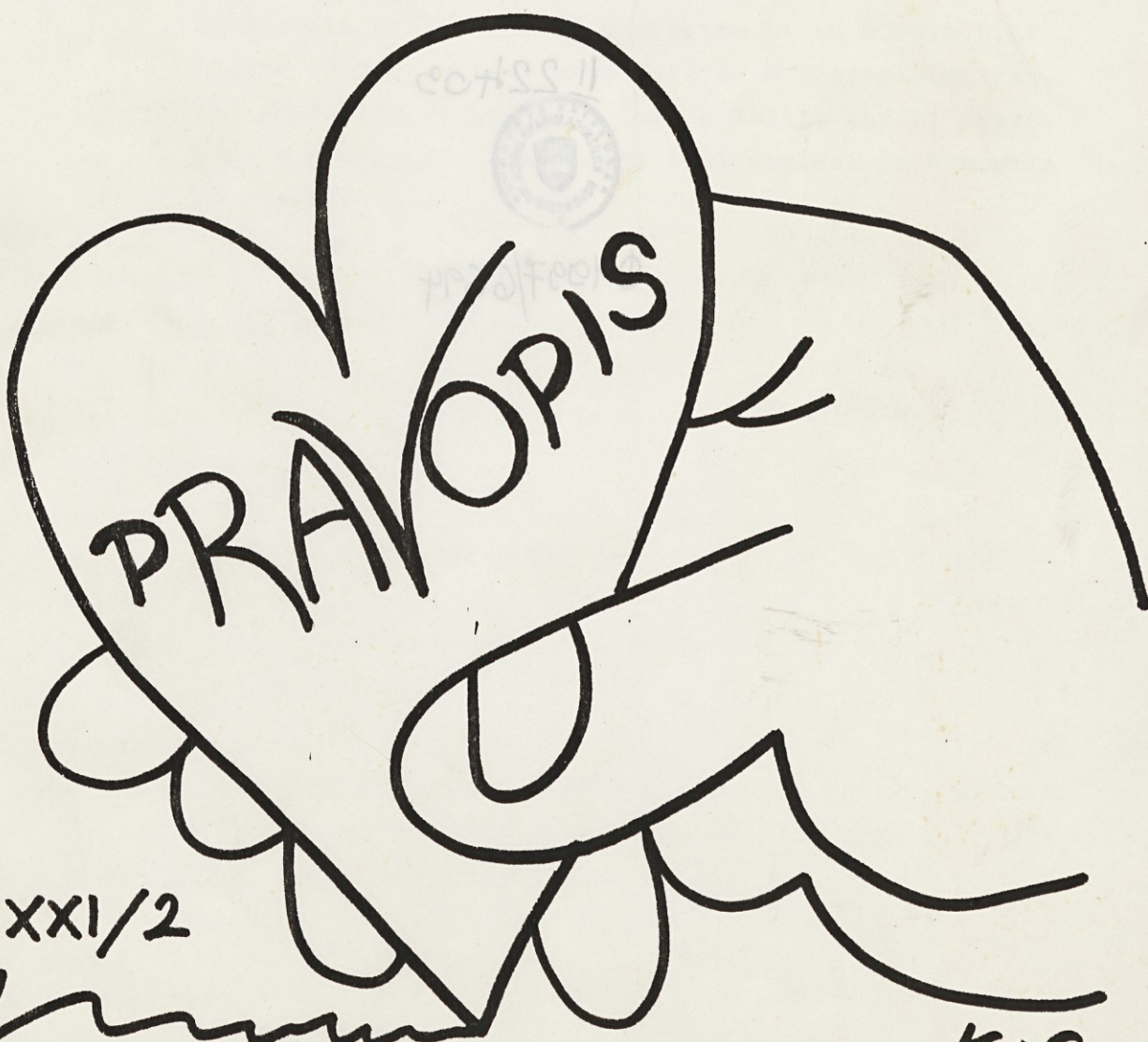

Preproste
beseede

XXI/2

KOS

II 22403

Đ 1097/6694

III

1979

PRAVOPIS

pravopis - a m (i) pravila o pisavi, rabi črk in ločil, pisanju skupaj in narazen, o deljenju: poznati, spremeniti, upoštevati pravopis / po pravopisu bi tu morala biti vejica // veda o tem: ukvarjati se s pravopisom; razvoj pravopisa // knjiga s temi pravili: kupiti pravopis; v pravopisu so zapisani tudi naglasi in navodila za izgovor

stran 971

S L O V E N S K I P R A V O P I S

V naseblinskih imenih pišemo prvo sestavino zmeraj z veliko začet-

I.oo, neprve sestavine pa z malo, če same niso lastno ime: Ulica sta-

re pravde, Zmajski most, Slovensko primorje, Bela krajina, Julijske

PRAVILA

Pisani: To je vas Pri Treh Hišah. Stanujem v ulici Pod zidom.

DOBRO JE VEDETI:

ŠTEVKE

Kakor s črkami zapisujemo glasove (in s tem besede), tako s števkami (ciframi) zapisujemo števila. Številke so znamenja za števila 0,1,2,3, 4,5,6,7,8,9. Številke od 0 do 9 se imenujejo ničla, enka, dvojka, trojka, štirica, petica, šestica, sedmica, osmica, devetica, ustrezna imena za števila, ki jih te številke zaznamujejo, pa so nič, ena, dve, tri, štiri, pet, šest, sedem, osem, devet.

VELIKA ZAČETNICA

Imena bitij:

Imena veroslovnih in bajeslovnih bitij: Venera, Bog (kot lastno ime), Svetu duh, Kurent. Z veliko se pišejo tudi nadomestna poimenovanja teh bitij: Stvarnik (Bog), Vsemogočni (Bog).

Lahko pišemo: kralj Matjaž / Kralj Matjaž, kraljevič Marko / Kraljevič Marko, lepa Vida / Lepa Vida.

Imena prebivalcev:

Kadar ime za prebivalca dobi predpono ne-, se velika začetnica prenese nanjo: Slovenec - Neslovenec, Ljubljčan - Neljubljčan.

Tudi simbolna poimenovanja pišemo z veliko začetnico: Janez (Kranjec, Slovenec), Švab (Nemec), Lah (Italijan).

Zemljepisna imena:

V naseblinskih imenih pišemo vse sestavine z veliko začetnico, izjeme so le neprvi predlogi in samostalniki vas, mesto, trg, selo (če ne stojijo na začetku imena): Kranjska Gora, Mirna Peč, Zidani Most, Črni Vrh nad Idrijo, Uršna sela, Pri Treh Hišah, Za Vrhom pri Črnicu.

PRAVOPIS

V nenaselbinskih imenih pišemo prvo sestavino zmeraj z veliko začetnico, neprve sestavine pa z malo, če same niso lastno ime: Ulica stare pravde, Zmajski most, Slovensko primorje, Bela krajina, Julijske Alpe.

Pomni: To je vas Pri Treh Hišah. Stanujem v ulici Pod zidom.

Stvarna imena:

Osnovna šola dr. Pavla Lunačka, Vzgojno-izobraževalna organizacija Trebnje, Vzgojno-varstvena organizacija Najdihojca, Slovenske akademija znanosti in umetnosti (=Akademija), Slovenska filharmonija.

Pomni: Hodil je v osnovno šolo Franceta Bevka in na šolo Prežihovega Voranca.

Imena zdravil pišemo z malo začetnico.

Množinske oblike osebnih in svojilnih zaimkov za drugo osebo je priporočljivo pisati z veliko začetnico, kadar gre za vikanje, manj pa takrat, kadar ogovarjamo kolektiv: Naj Ti takoj povem, kako si me razveselil. Prosim vas, če ugodno rešite prošnjo.

MALA ZAČETNICA

Poimenovanja za pripadnike gibanj, nazorov, strank ...: kristjan, mladoslovenec, apezejevec, nobelovec.

Poimenovanja revolucij, vojn, vstaj in drugih zgodovinskih dogodkov: francoska revolucija, ljubljanski kongres, kočevski zbor (zborovanje).

Imena praznikov ali posebnih datumov, razen tistih, ki so izpeljana iz priimkov (Prešernov dan ipd.): prvi maj, dan republike, dan mrtvih, vsi sveti, božič, velika noč, binkošti, novo leto, svečenica, jurjevo, kres, šmaren, silvestrovo, jožefovo, pust, advent.

Poimenovanja odlikovanj: red dela, zlata arena (vendar Borštnikov prstan, Bloudkova plaketa).

PRAVOPIS

PRAVILNA

RABA

ABECEDE,

VEJIC,

ODSTAVKOV,

PIK

IN

SLOVNICE.

Mateja Ahlin, 8. razred

BESEDE, KI NAM PRI PISANJU DELUJO TEŽAVE; ZAPOMNIKIMO SI JIH!

Bartolj	angleški
čebelnjak	avtogram
domov	diabetik
h gospodarju	dializa
k hiši	elektrarna
kilometrski	fotosinteza
knjižnica	geografija
lažnivka	grafolog
Ljubljana	higiena
nekdo	hortikultura
obrašček	inkubator
podstavek	inštrument
poudarek	Italijani
ravnatelj	Madžari
razpravljati	meliioracija
regrat	milijarda
težko	milja
vzpodbuda	orientacija
z otroki	otorinolaringolog
življenjski	pianino

zapisali člani novinarskega krožka

ZEMLJEPIŠNA IMENA V KS ŠENTRUPERT

VASI IN ZASELKI:

Bistrica pri Mokronogu: Kremen

Brinje: Križev Pot, Podgorica, Vesela Gora

Dolenje Jesenice

Draga pri Šentrupertu: Vrbje, Zadruga

Gorenje Jesenice

Hom: Brezje, Goljek, Klamuza, Križevje, Kropnik, Medvedje, Nebesa,
Površnica, Preša, Reber, Sela, Slape, Slevec, Ukemberk, Vederi-
na, Viher

Hrastno: Dol, Dolenje, Močile, Na Hribu, Viher, Zagrad

Kamnje: Škovec

Okrog: Koromandija, Maček

Prelesje: Brodarjeva Dolina (=Rožna Dolina), Hrib, Lavrica, Lesine

Rakovnik pri Šentrupertu: Podrakovnik, Smrečje

Ravnik: Bojanka, Kolce, Ostrež, Plankarica, Rovnice

Slovenska vas: Dob

Straža: Grilov Hrib, Kurja Dolina, Praproče

Šentrupert: Poštaje, Povnica

Trstenik: Kot, Sotla

Vrh: Breg, Griče, Očak, Pužmanca

Zabukovje: Kozjak, Kroharji, Srasle

Zaloka: Drenovec

GOZDOVI:

Apnenik, Bojanka, Ciganska dolina, Dobrava, Drenovec, Globoko, Gobca
Jaršč, Koromandija, Kremen, Sela, Smrečje, Vejerce, Veliki vrh, Za-
druga, Zagrad

HRIBI:

Apnenik, Drenovec, Hom, Kovačev hrib, Mačkov hrib, Nebesa, Okrog, Ve
sela gora, Viher

NJIVE, TRAVNIKI:

Cegelnica, Čistaj, Dejar, Devci, Digelce, Dolge njive, Dobrava, Farovške njive, Gmajna, Griči, Log, Longarji, Lopata, Na hribu, Podgobenca, Povnica, Rakovniške njive, Zahlebci, Zalogi, Žabjak

POTOKI:

Bistrica - izvira v občini Litije, Busenk, Globoščica, Jeseniščica

REKA:

Mirna

VINSKE GORICE:

Apnenik, Goljek, Hrastno, Kovačev hrib, Okrog, Sela, Zadruga

Pogovorne oblike vseh zapisanih imen se marsikdaj precej razlikujejo od zapisa v knjigi Seznam zaselkov v SR Sloveniji (po stanju 1.1.1977), ki nam jo je pokazala matičarka Anica Zihlerl, obiskale so jo Mateja Ahlin, Danica Cugelj, Biserka Škarja, Petra Škerjanc in Irena Škrinar

KOS

ČRKE PRIPVEDUJEJO

Jaz sem imela težave s pisano črko J. Nekega dne mi je mami napisala na list veliko črko J. Naučila sem se je pisati takrat, ko sem si zapomnila, da je podobna črki K.

Spominjam se, da sem bila z pisala kakor črka J. Sem bila v mali šoli, sem znala pisati črke, vse velike tiskane črke. Male tiskane črke pa sem znala samo brati. Za kot petletna punčka sem hotela vedeti, kaj imajo v šoli in sem se hotela naučiti tudi vse pisane črke.

Ko sem bila v šoli, sem se naučila, da se bom učila pisati črke. Ko pa jih je bilo preveč, sem se naučila, da se bom učila pisati črke. Vse črke, ki so v šoli, sem se naučila pisati. Najbolj se spominjam, kako mama z mano piše črke. Najbolj se spominjam, kako mama z mano piše črke.

Imam tri leta starejšo sestro. Ko sem bila še majhna, sva se v šoli večkrat igrali za črke. Tam sva se učili pisati črke. Sestra mi je večkrat brala zgodbe. Jaz pa sem poslušala. Prvo črko, ki sem se je naučila v najini šoli, je bila M. Ker sem jaz Mateja, sem hotela najprej znati napisati svoje ime. Sestra mi je rekla, naj naredim dva količka in mi je še pokazala, kako naredim vmes še dve poševni črtici. V prvem razredu pa sem se naučila pisati črko M brez postavljanja količkov.

Zelo težko sem se naučila pisati pisano črko M. Pisati me je učila starejša sestra. Rekla mi je, naj naredim okrog obrnjeno palico, dve igli in še eno okrog obrnjeno palico. Tako učenje mi je bilo zelo všeč. Pa tudi druge črke, ki so v šoli, imena me je učila sestra tako, da mi jih je brala in jaz sem jih pisala. Potem pa mi je dala še kakšno zgodbo o črki M. Ko sem se naučila zgodbo, sem kmalu naučila pisati črko in sva se igrali.

KOS

ČRKE PRIPovedujejo

Jaz sem imela težave s pisano črko J. Nekega dne mi je mami napisala na list veliko črko J. Naučila sem se je pisati takrat, ko sem si zapomnila, da je podobna dežniku.

Vesna Bartolj, 3. razred

Spominjam se, da sem črko Z pisala kakor S. Ko sem bila v mali šoli, sem znala pisati že vse velike tiskane črke. Male tiskane črke pa sem znala samo brati. Že kot petletna punčka sem hotela vedeti, kaj imajo v šoli in sem se hotela naučiti tudi vse pisane črke.

Suzana Hribar, 3. razred

Ko sem bila majhna, sem se veselila, da se bom učila pisati črke. Ko pa jih je bilo treba res pisati, je bilo težje. Ko pa sem spoznala vse črke, mi je ati kupil sestavljanjo tiskanih črk. Najbolj se spominjam, kako rada sem pisala besedi ati in mami.

Urška Repše, 3. razred

Imam tri leta starejšo sestro. Ko sem bila še majhna, sva se velikokrat igrali za šolo. Tam sva se učili tudi črke. Sestra mi je velikokrat brala zgodbe, jaz pa sem poslušala. Prvo črko, ki sem se je naučila v najini šoli, je bila M. Ker sem jaz Mateja, sem hotela najprej znati napisati svoje ime. Sestra mi je rekla, naj naredim dva količka in mi je še pokazala, kako naj naredim vmes še dve poševni črtici. V prvem razredu pa sem se naučila pisati črko M brez postavljanja količkov.

Mateja Gorenc, 4. razred

Zelo težko sem se naučila pisati pisano črko M. Pisati me je učila starejša sestra. Rekla mi je, naj naredim okrog obrnjeno palico, dve igli in še eno okrog obrnjeno palico. Tako učenje mi je bilo zelo všeč. Pa tudi druge črke iz mojega imena me je učila sestra tako, da mi jih je najprej napisala na list, potem pa mi povedala še kakšno zgodbo o črki. Ko sem si zapomnila zgodbo, sem se kmalu naučila pisati črko in svoje ime Milka.

Milka Kregelj, 4. razred

Meni je delala največje preglavica velika pisana črka E, ki me še vedno malo moti pri pisanju. Navadila sem se jo pisati tako, da sem najprej začela kot c. Potem sem naredila en trebušček in eno majhno črtico in še en trebušček. Potem sem nadaljevala kot mali c in tako sem končala črko E. Zame je velika pisana črka E grda, zato jo raje napišem kar tiskano.

Vesna Lukek, 4. razred

Ko sem bila majhna, sem se najprej naučila napisati veliko tiskano črko L. To črko me je naučila moja mamica, da bi lahko že napisala svoje ime. Naučila me je tako, da sem najprej naredila I kot iglo in potem še eno iglo vodoravno.

Lidija Medved, 4. razred

Najbolj se spomnim, kako sem se naučila napisati črko N. Delala sem jo na podoben način kot Z. Potem pa sem list, na katerega sem pisala, obrnila in pred mano je bil N. Tega sem se sama spomnila. A ko sem prišla v prvi razred, me je učiteljica naučila pisati črko N brez obračanja lista.

Tanja Okoren, 4. razred

Jaz sem se najdlje učila malo pisano črko c. Najprej sem jo pisala postrani. Ko sem prišla iz šole domov, sem jo vadila, a ni šlo. To me je razjezilo. Premišljevala sem, kako bi se je naučila. V glavo mi je padlo, da bi lahko šlo s šablenco. Res sem poskusila in mi je šlo. Nekaj časa sem delala z njo, potem pa sem poskusila s prosto roko. Šlo mi je že bolje, a ne še čisto dobro. Končno mi je le uspelo, da črke c nisem več pisala postrani.

Katja Podlogar, 4. razred

Meni je delala težave velika pisana črka O. Ni mi uspelo, da bi jo lepo napisala. Mami mi je večkrat napisala črko na list in mi rekla, naj jih naredim celo vrsto. Pisala sem in se trudila, da bi napisala lepo črko in končno mi je uspelo.

Renatá Tratar, 4. razred

Ko sem hodila v prvi razred, sem se težko naučila tiskane črke R. Mami me je učila, da moram najprej napisati navpično črto, potem trebušček in od njega še poševno črto dol. Počasi sem črko vadila in jo kmalu znala.

Breda Dragan, 5. razred

Ko sem začela hoditi v šolo, smo se učili tudi črke. Vaditi sem jih morala tudi doma. Oči mi je na list napisal abecedo, jaz pa sem jo morala prepisati. Nikoli pa ni bil zadovoljen z mojo tiskano črko B, ker sem med prvim in drugim trebuščkom pustila malo prostora. Zato sem jo morala pisati vedno znova. Kasneje sem videla, da jo lahko naredim tudi tako, da sem napisala najprej številko 3, potem pa še palčko. Takrat je postala moja črka B lepša.

Alenka Lokar, 5. razred
Barbara Starič, 6. razred

Prav pisati pomeni, da upoštevaš ločila, deliš besede, če je treba, in jih pišeš narazen in skupaj, kakor je treba.

Danijana Majcen, 5. razred

Prav pisati pomeni, da besede prav deliš, če je to potrebno, da prav postaviš ločila in da ustrezno napišeš besede z veliko ali malo začetnico.

Janja Broar, 6. razred

Prav pisati pomeni nekaj napisati v knjižnem jeziku, ne pa v narečju.

Natalija Tratar, 6. razred

Če pišeš narek, smeš narediti v svojo škodo vse polno napak, spisa pa ne pišejo v narečju, če nam seveda ni to posebej ukazano.

Hedvika Ahljin, 7. razred

Prav pisati pomeni tudi to, da pišeš vsa krajevna in druga lastna imena z veliko začetnico.

Marička Gorenc, 7. razred

KAJ POMENI PRAV PISATI

To pomeni, da pišeš brez napake ter z veliko in z malo začetnico tam, kjer je treba. je pač znati.

Darka Ahlin, 5. razred

Prav pisati pomeni, da pišemo po pravilih in ne delamo napak. ter napišeš prave črke.

Silva Bartolj, 5. razred

Prav pisati pomeni, da morajo biti vse črke in besede prav obrnjene.

Danica Covelj, 8. razred

Alenka Lokar, 5. razred

Prav pisati pomeni, da je pri pisanju čim manj napak. Če pa hočemo,

Prav pisati pomeni, da upoštevaš ločila, deliš besede, če je treba, in jih pišeš narazen in skupaj, kakor je treba.

Biserka Skarja, 8. razred

Damjana Majcen, 5. razred

To pomeni, da ne delajo prevopisnih napak pri narekih, kontrolnih

Prav pisati pomeni, da besede prav deliš, če je to potrebno, da prav postaviš ločila in da ustrezno napišeš besede z veliko ali malo začetnico.

Prav pisati pomeni, da znaš besede, ki Janja Brčar, 6. razred prav

napisati. Nekatero besede so zelo težke in jim je že kar problem

Prav pisati pomeni nekaj napisati v knjižnem jeziku, ne pa v narečju.

Irena Škrinjar, 8. razred

Natalija Tratar, 6. razred

Če pišeš narek, smeš narediti v svojo škodo vse polno napak, spisa pa ne pišemo v narečju, če nam seveda ni to posebej ukazano.

Hedvika Ahlin, 7. razred

Prav pisati pomeni tudi to, da pišeš vsa krajevna in druga lastna imena z veliko začetnico, ...

Marička Gorenc, 7. razred

KAJ JE MOJ PRAVOPISNI PROBLEM?

Za nekatere je to velik problem in tudi meni ne gre pravilno pisanje vedno od rok. Treba je pač znati.

Simona Lužar, 7. razred

Prav pisati pomeni, da spoštuješ pravopisna in slovnična pravila ter napišeš prave črke.

Mateja Ahlin, 8. razred

Prav pisati - to je včasih zelo težko.

Danica Cugelj, 8. razred

Prav pisati pomeni, da je pri pisanju čim manj napak. Če pa hočemo, da bo beseda prav napisana, moramo to znati.

Biserka Škarja, 8. razred

To pomeni, da ne delaš pravopisnih napak pri narekih, kontrolnih nalogah in spisih.

Petra Škerjanc, 8. razred

Prav pisati pomeni, da znaš besede, ki jih slišiš in govoriš, prav napisati. Nekatero besede so zelo težke in jih je že kar problem prav napisati.

Irena Škrinar, 8. razred

Alanka Zupančič, 5. razred

Natalija Trutar, 6. razred

Redvina Ahlin, 7. razred

KAJ JE MOJ PRAVOPISNI PROBLEM?

Ko smo se v prvem razredu učili pisati, si nisem zapomnila, kje stoji velika začetnica. Potem bi najraje vse pisala z veliko, a zdaj nimam več težav..

Na Dolenjskem nekateri govorijo po domače in vlečejo. Tudi jaz imam malo težav pri nekaterih besedah. Ko sem bila majhna, sem bila namreč veliko pri stari mami, ki govori po domače.

Branka Ahlin, 5. razred

Moj pravopisni problem je, da pozabim napisati vejico. Doma sem na kmetiji, zato napišem kakšno besedo po domače.

Silva Bartolj, 5. razred

Včasih se zmotim, da namesto velike začetnice naredim malo ali obratno.

Alenka Lokar, 5. razred

Ne znam dobro uporabljati narekovajev.

Damjana Majcen, 5. razred

Moj pravopisni problem je, da pri nekaterih besedah ne vem, kako bi napisala zadnjo črko.

Petra Škoda, 5. razred

Pri pisavi imam kar nekaj problemov. Največja težava pa je vejica, saj v narekih ali spisih kakšno pozabim.

Alanka Zupančič, 5. razred

Moj pravopisni problem je deljenje besede.

Natalija Tratar, 6. razred

Moj pravopisni problem je včasih izpuščanje vejic, včasih pa imam vejic tudi preveč.

Hedvika Ahlin, 7. razred

Moj pravopisni problem so vejice. Že v nižjih razredih sem jih vedno izpuščala. Še sedaj včasih kašno izpustim.

Marička Gorenc, 7. razred

Moj pravopisni problem je izpuščanje vejic. Vedno mi kakšna manjka.

Simona Lužar, 7. razred

Jaz nimam problemov pri pravopisu, ampak pri lepopisu. Včasih pišem celo tako grdo, da še za seboj ne znam brati. Učiteljica za slovenščino se večkrat jezi in me opominja, naj lepše pišem.

Matjaž Škoda, 7. razred

Moj pravopisni problem je to, ker ne pišem vedno dovolj lepo. Pri meni učitelji ne ločijo črk O in A. To napako bi lahko odpravila, če bi se potrudila.

Janja Škrinar, 7. razred

Jaz nimam kakšnih posebnih pravopisnih problemov. Včasih pozabim napisati kašno vejico. Ko sem bila v drugem razredu, nisem mogla razumeti, da se beseda pes v dvojini piše psa in ne pesa, kakor sem jaz pisala. Vendar sem kasneje zvedela, da je e v ednini le polglanik, zato se kasneje zgubi. Sedaj to že razumem in prav pišem.

Mateja Ahlin, 8. razred

Moj pravopisni problem so vejice. V vsakem spisu mi manjkajo vsaj tri vejice.

Danica Cugelj, 8. razred

Imam več pravopisnih problemov. Včasih pozabim pri pisanju vejice, manjkajo pa mi tudi ostala ločila.

Biserka Škärja, 8. razred

PREGLAVICE S SLOVENSKIM PRAVOPISOM

Moj pravopisni problem je ta, da pozabljam pisati vejice, zato me učiteljice vedno opominjajo.

Petra Škerjanc, 8. razred

Kadar je treba pri nareku napisati premi govor, mi dela to velike preglavice, saj večkrat naredim kaj narobe. Pa tudi krajevna imena je težko prav napisati, posebno ob sestavljenih ne vem, če vse pišem z veliko začetnico.

Irena Škrinar, 8. razred

Fred tremi leti pa sem prišla v Slovenijo in s tem tudi v pravo slovensko šolo. V začetku sem imela veliko težav z pravopisom, a sem napake sčasoma odpravljala.

Največ težav mi je delal knjižni jezik. Ker so starši doma govorili v narečju, sem tudi jaz govorila in pisala besede v narečju. Moji novi sošolci so se včasih nasmejali, a počasi so se navadili in tudi jaz sem se kmalu naučila pravilno govoriti in pisati.

Ker se v nemščini pišejo samostalniki z veliko začetnico, sem pisala skoraj vse samostalnike z veliko začetnico. Tudi tega sem se kmalu opavdila.

Tudi raba dvojine mi je delala v začetku velike preglavice. Namesto nje sem rabila množino, ker v nemščini ni dvojine. Pri besednem redu sem bila precej nerodna. V mojih zveskih je bilo zaradi tega precej roče. Posebno težavo pa so mi delale vejice. V začetku sploh nisem vedela, kdaj je treba vejico napisati. Narediti sem morala veliko vaj, da sem vedela, kdaj je treba v stavku postaviti vejice. Maksimalno sem se naučila tudi pri dopolnilnem pouku in zdaj sem že veliko napak odpravila. Zdaj se kar dobro pišem v slovenskem jeziku in mi pravopis ne dela večjih težav.

Irena Škrinar, 8. razred

PREGLAVICE S SLOVENSKIM PRAVOPISOM OB PRIHODU IZ NEMČIJE

Pred nekaj leti sem živela še v Nemčiji in tam tudi obiskovala nemško šolo, kjer smo se učili v nemškem jeziku. Enkrat na teden pa sem hodila tudi v slovensko šolo. Ta je bila zelo daleč, da sem se morala voziti tja z vlakom. Učiteljica v slovenski šoli je bila zelo prijazna. Pri njej sem se kar veliko naučila. Velikokrat smo pisali spise in nareke in tudi pesmi smo recitirali. Poslušali smo slovenske radijske oddaje in peli slovenske pesmi. Ob praznikih smo povabili v šolo tudi starše. Takrat smo nastopali v slovenskem jeziku, pesmi smo recitirali ali pa zapeli. Veliko smo se učili o pisateljih, obravnavali smo številne pesmi.

Pred tremi leti pa sem prišla v Slovenijo in s tem tudi v pravo slovensko šolo. V začetku sem imela veliko težav s pravopisom, a sem napake sčasoma odpravljala.

Največ težav mi je delal knjižni jezik. Ker so starši doma govorili v narečju, sem tudi jaz govorila in pisala besede v narečju. Moji novi sošolci so se včasih smejali, a počasi so se navadili in tudi jaz sem se kmalu naučila pravilno govoriti in pisati.

Ker se v nemščini pišejo samostalniki z veliko začetnico, sem pisala skoraj vse samostalnike z veliko začetnico. Tudi tega sem se kmalu odvadila.

Tudi raba dvojine mi je delala v začetku velike preglavice. Namesto nje sem rabila množino, ker v nemščini ni dvojine. Pri besednem redu sem bila precej nerodna. V mojih zvezkih je bilo zaradi tega precej rdeče. Posebno težavo pa so mi delale vejice. V začetku sploh nisem vedela, kdaj je treba vejico napisati. Narediti sem morala veliko vaj, da sem vedela, kdaj je treba v stavku postaviti vejice. Maršikaj sem se naučila tudi pri dopolnilnem pouku in zdaj sem že veliko napak odpravila. Zdaj že kar dobro pišem v slovenskem jeziku in mi pravopis ne dela večjih težav.

Irena Škrinar, 8. razred

PRAVOPIS PRI DODATNEM POLKLI

Meni je všeč, ko rešujem pravopisne naloge z učnih lističev v zvezek. Ko sem nazadnje reševala take naloge, mi je dala največ dela naloga z uporabo črke l in soglasniške skupine lj. Ko sem popravljala napačno, sem si zapomnila, kako se pravilno napiše.

Janja Brcar, 6. razred

Ko smo delali pravopisne vaje na lističih, je bilo zanimivo. Ob vaji sem se naučil, kdaj je treba postavljati na koncu povedi vprašaj. Delal sem še vaje z uporabo vejice in pike. Te vaje so se mi zdele koristne. Nekatero vaje so bile malo lažje, druge pa težje. Pravopis dela mnogim učencem težave, zato se mi zdi, da ne bi bilo nič narobe, če bi jih lahko večkrat reševali.

Marko Kostanjevec, 6. razred

Pravopisne vaje so se mi zdele lahke. V 30 minutah sem uspela pravilno rešiti vaje na štirih učnih lističih. Vaje so bile zanimive, ker so bile različne. Postavljali smo vejico, uporabljali lastna imena, s predlogom s/z in premi govor. Vesela sem bila, ker sem bila pri vajah uspešna.

Melita Lukek, 6. razred

Meni se zdijo pravopisne vaje za nas učence zelo pomembne, saj nam koristijo. Dobro je, da vemo, kdaj naj postavimo piko, klicaj ali vprašaj, katera ločila moramo napisati v premem govoru, kako besede delimo.

Natalija Tratar, 6. razred

Pravopisne vaje na lističih se mi zdijo zelo zanimive. Ker so različne, se iz njih veliko naučim. Meni so najbolj všeč vaje z dopolnjevanjem. Ob taki vaji sem se tudi naučila pravilno deliti. Všeč mi je tudi to, da lahko vajo za reševanje sama izberem.

Darja Umek, 6. razred

KAJ BI V PRAVOPISU SPREMENIL, POENOSTAVIL

Najprej bi spremenil pisanje krajevnih imen. Če bi bilo ime kraja sestavljeno iz dveh ali več besed, bi bile vse besede napišane z veliko začetnico. Z malo začetnico bi pisali v krajevnih imenih le vezniške besede.

Vsa ostala lastna imena bi seveda tudi še pisali z veliko začetnico. Moj predlog je, da na začetku povedi ne bi bilo velike začetnice. Tudi končna ločila bi izpustil. Med znaki bi bili le znaki, ki jim sedaj pravimo pomišljaj.

Z vejicami imajo učenci veliko težav. Namesto njih naj bi bil le malo večji presledek.

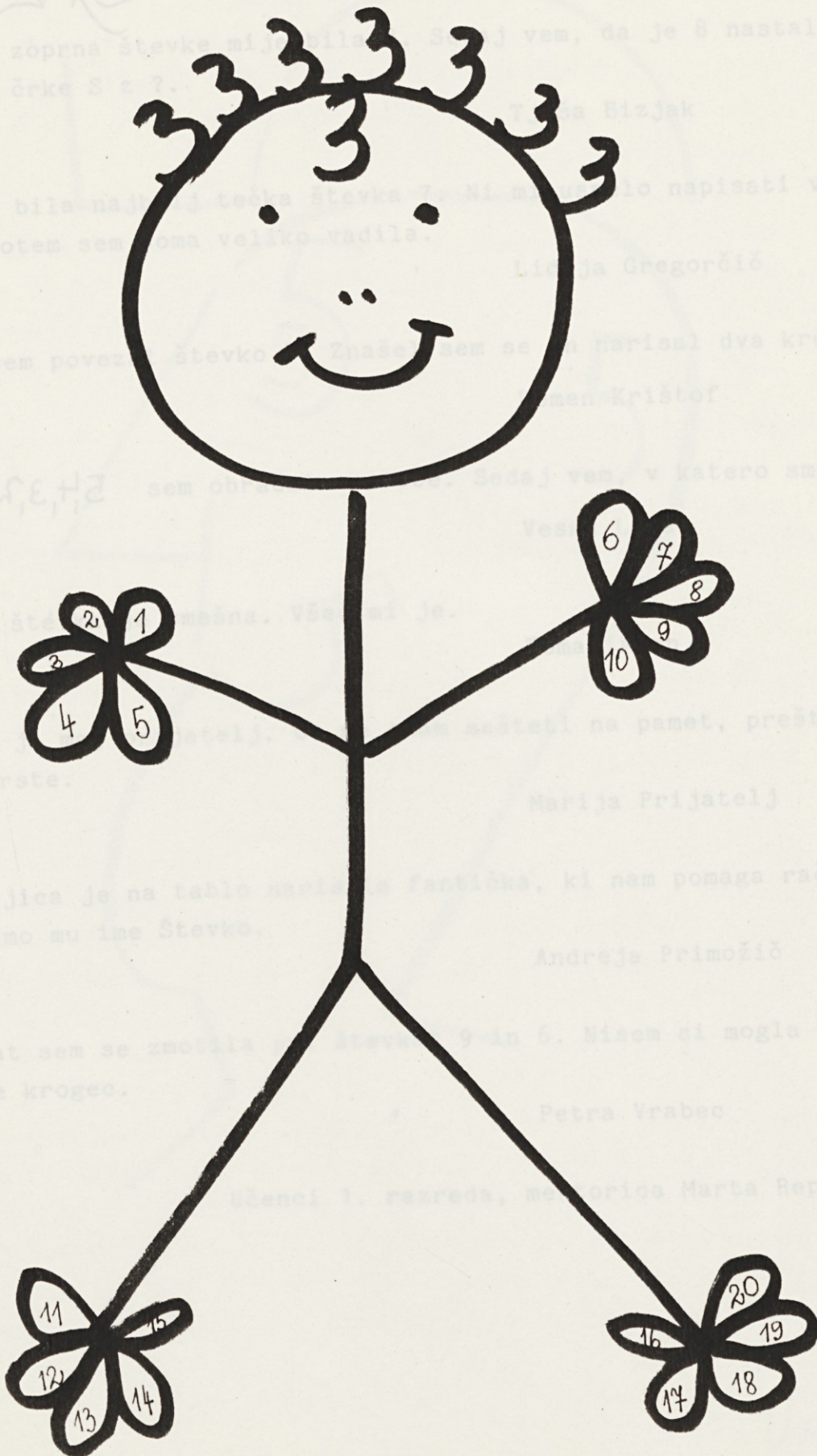
Tudi narekovaj bi izpustil. Od ločil v premem govoru bi ohranil le dvopičje.

Napisal bom nekaj primerov, kako bi pisal:

Jure je rekel da je padel ker je bila cesta ledena -
mama je rekla: če ne boš priden ne boš dobil čokolade -
vrednost denarja pada ker ima gospodarstvo velike izgube -

Matjaž Škoda, 7. razred

Števkica

ŠTEVKO

Najbolj zoprna številke mi je bila 8. Sedaj vem, da je 8 nastala pri trčenju črke S z ?.

Tjaša Bizjak

Meni je bila najbolj teška številka 7. Ni mi uspelo napisati valovite črte. Potem sem doma veliko vadila.

Lidija Gregorčič

Teško sem povezal številko 8. Znašel sem se in narisal dva krogca.

Domen Krištof

Številke $\sqrt{, \epsilon, +, 2}$ sem obračala narobe. Sedaj vem, v katero smer gledajo.

Vesna Logar

Beseda številka je smešna. Všeč mi je.

Tomaž Pirh

Številko je moj prijatelj. Če ne znam sešteti na pamet, preštejem njegove prste.

Marija Prijatelj

Učiteljica je na tablo narisala fantička, ki nam pomaga računati. Dali smo mu ime Številko.

Andreja Primožič

Večkrat sem se zmotila pri števkih 9 in 6. Nisem si mogla zapomniti, kje je krogec.

Petra Vrabc

Učenci 1. razreda, mentorica Marta Repnik

Uroš
Junglic

NAGAJIVE BESEDE IN ČRKE

Meni je prišla tešave velika črka E. Večkrat mi je morala pogledati na abecednik. Zdaj znam napisati tudi veliko črko E.

Antonija Berk

Pisati me je učila mama. Pokazala mi je črko, ki sem jo potem napisala. Pitala sem jo toliko časa, da mi je znala prav napisati.

Irena Grčič

Ko sem bil še majhen, se je mama naučila napisati besedo Uroš z velikimi črkami. Zmeraj sem zaspenjeval črke, saj me je brat Darko naučil pisati Uroš z velikimi in tudi s pisanimi črkami. Zdaj v drugem razredu znam napisati U z veliko tiskano in pisano črko.

Uroš Jurčič

V našem razredu visijo besede, ki so jih večkrat narobe napisali na tablo. Učiteljica je napisala več takih besede tudi na list. Ko ne znamo kaj ne besede napisati, gremo pogledat na list.

Danijana Lah

V našem razredu visijo na steni besede, na tabli pa so na listih napisane besede, ki jih največkrat pišemo narobe - NAGAJIVE BESEDE. Tako se lahko naučimo pravilno pisati črke in besede. Najbolj pa mi še vedno nagaja črka l na koncu besede.

Miri Ramovš

Ko sem bila na počitnicah pri stari mami, sem se pogovarjala s stricem Tomažem. On je trdil, da se napiše beseda Tomaž na koncu s črko ž, a jaz sem trdila, da je na koncu š. Ker mi nisek verjela, sem šla vprašat staro mamo. Ona mi je rekla, da jaz nimam prav. Šele ko je učiteljica napisala na tablo podobno besedo in obkrožila črko ž na koncu besede, sem bila prepričana, da je na koncu besede Tomaž črka ž.

Urška Ramovš

Uroš
Jurčič

NAGAJIVE BESEDE IN ČRKE

Meni je delala težave velika črka E. Večkrat sem morala pogledati na abecedo. Zdaj znam napisati tudi veliko črko E.

Antonija Berk

Pisati me je učila najprej mamica. Pokazala mi je črko, ki sem jo potem napisala. Pisala sem jo toliko časa, da sem jo znala prav napisati.

Irena Grm

Ko sem bil še majhen, me je mama naučila napisati besedo Uroš z velikimi črkami. Zmeraj sem zamenjeval črke. Kasneje me je brat Darko naučil pisati Uroš z velikimi in tudi s pisanimi črkami. Zdaj v drugem razredu že znam napisati U z veliko tiskano in pisano črko.

Uroš Jurglič

V našem razredu smo tiste besede, ki so bile večkrat narobe, napisali na tablo. Učiteljica je napisala velike besede tudi na list. Ko ne znamo kakšne besede napisati, gremo pogledat na list.

Damjana Lah

V našem razredu visi na steni abeceda, na tabli pa so na listih napisane besede, ki jih največkrat pišemo narobe - NAGAJIVE BESEDE. Tako se lahko učim pravilno pisati črke in besede. Najbolj pa mi še vedno nagaja črka l na koncu besede.

Miri Ramovš

Ko sem bila na počitnicah pri stari mami, sem se pogovarjala s stricem Tomažem. On je trdil, da se napiše beseda Tomaž na koncu s črko ž, a jaz sem trdila, da je na koncu š. Ker mu nisem verjela, sem šla vprašat staro mamo. Ona mi je rekla, da jaz nimam prav. Šele ko je učiteljica napisala na tablo podobno besedo in obkrožila črko ž na koncu besede, sam bila prepričana, da je na koncu besede Tomaž črka ž.

Urška Ramovš

Kadar smo kaj pisali, nisem znala napisati velikega H. Spomnila sem se, da imamo na steni abecedo. Pogledala sem nanjo in takoj napisala to težko črko.

Nataša Rugelj

Učiteljica je napisala na list besede. Obkrožila je tiste črke, ki jih spuščamo v povedih ali narekih. Če se pri kašni črki zmotim, jo zbrišem z brisalcem in potem napišem pravilno. Včasih pogledam tudi na ABECEDO, ker se zmotim pri črkah L in D. To sta črki, ki mi delata pri pisavi največ težav.

Mojca Smole

Učiteljica je na vrhu narobe napisane besede napisala pravilno črko in tako sem spoznal, kako se beseda pravilno piše. Pa tudi tako sem se naučil pravilno pisati, ker sem večkrat pisal popravo.

Dejan Starič

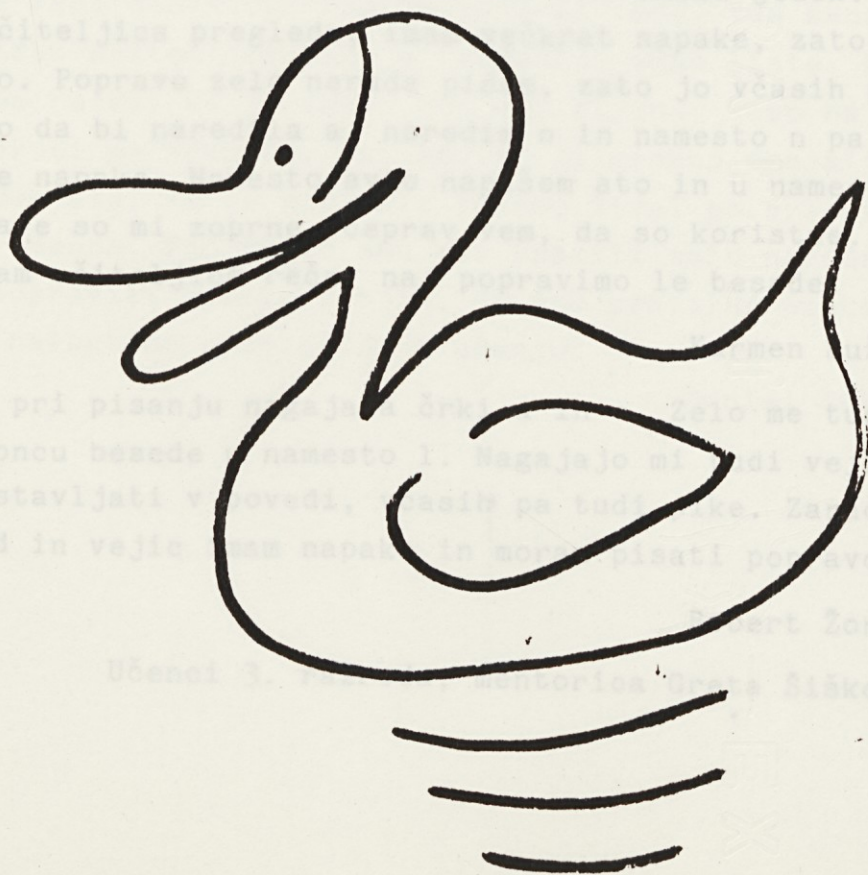
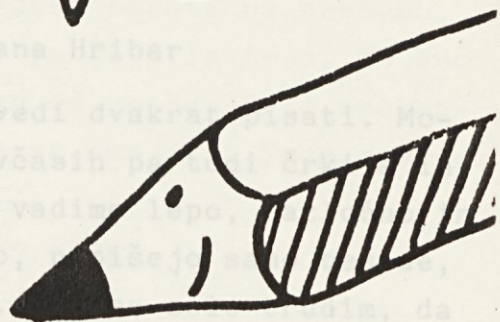
Učenci 2. razreda, mentorica Jožica Gole

KOS

~~K~~O~~P~~R~~A~~V~~E~~

P

A

KOS

OH, TE POPRAVE

Poprave so čisto brljave, ker manjka dobrih oči in bistrih ljudi.

Suzana Hribar

Poprav ne pišem rada, ker moram nekatere povedi dvakrat pisati. Moti me to, ker zamenjam včasih črki b in l, včasih pa tudi črki a in o. Vem, da je poprava potrebna, ker se tako vadimo lepo, razločno in pravilno pisati. Tisti, ki dobijo lepo oceno, napišejo samo besede, tisti, ki pa bolj slabo, pa napišejo povedi. Jaz se zelo trudim, da bi pisala čim lepše in da bi imela čim lepše ocene.

Alenka Bevc

Kadar pišemo spis, obnovo ali kaj prepišemo, moramo, ko dobimo zvezke nazaj, napisati tudi popravo. Meni se zdijo poprave koristne, vendar jih kljub temu nimam rada. Včasih sem celo jezna nanje, ker me roka noče ubogati, glava premalo sodeluje, pa mi pisanje ne gre tako, kot bi moralo. Včasih si mislim: "Oh, te poprave, ko jih vsaj ne bi bilo!" Ko pišemo, učiteljica želi, da je mir in da lepo in pravilno pišemo.

Suzana Hribar

V tretjem razredù imamo vsak dan slovenski jezik. Kadar kaj napišemo in učiteljica pregleda, imam večkrat napake, zato moram narediti popravo. Popravo zelo nerada pišem, zato jo včasih površno naredim. Namesto da bi naredila a, naredim o in namesto n pa m. Delam pa tudi druge napake. Namesto avto napišem ato in u namesto v in k namesto h. Poprave so mi zoprne, čeprav vem, da so koristne. Najbolj sem vesela, če nam učiteljica reče, naj popravimo le besede.

Karmen Lužar

Meni pri pisanju nagajata črki a in o. Zelo me tudi jezi, ko napišem na koncu besede u namesto l. Nagajajo mi tudi vejice, ki jih je treba vstavljati v povedi, včasih pa tudi pike. Zaradi nagajivih črk, besed in vejic imam napake in moram pisati popravo.

Robert Žonta

Učenci 3. razreda, mentorica Greta Šiško

PRAVOPIS NA ŠALJIV NAČIN

Imeli smo slovenščino. Učiteljica je razdelila liste, kjer je bila narisana čudna račka. Spodaj je pisalo z velikimi črkami: Ob potoku sem opazil račko, imela je kratke noge na hrbtu, peruti na trebuhu, belo perje v kljunu, je držala žabo na repu, pa je bila črna. Ko smo stavke prebrali, smo se vsi valjali po klopeh od smeha. Nato smo sami pravilno postavili vejice. Še ob delu smo se smejali. Tako sem se naučil pravilno postaviti vejico.

Marko Brčar

Učenci našega razreda utrjujemo jezikovna pravila na učnih listih, kjer nam učiteljica vedno pritakne kaj smešnega. Nekega dne smo dobili list z naslovom Čudežna račka. Na listu je bila narisana čudežna račka. Vsi smo se glasno smejali, ko smo si jo ogledali.

Učiteljica je rekla, da je račka v pripovedi pozabljivega učenca nalašč prestavila vejice, da jih bomo mi lahko prav uredili. Vsi smo ji verjeli. Veseli smo se lotili dela in nalogo pod sliko uspešno rešili. Ker je bila to čudežna račka, nas je res naučila pravilno postavljati vejice. Tega je bila še posebno vesela učiteljica.

Milka Kregelj

Imate radi slovnico? Nam je večkrat všeč. Vas zanima zakaj? Takole je bilo: Učiteljica nam je razdelila učne liste. Na njih je bila narisana račka, ki je imela perje v kljunu, žabo na hrbtu, kratke noge in peruti na trebuhu. Vsi smo se ji glasno smejali. Učiteljica nam je povedala, da je narisala takšno žival po pripovedi nekega pozabljivega učenca. Pod račko smo res opazili zelo nerodne stavke. Poskusili smo popraviti napake v njih, da smo pravilno postavljali vejice. Take naloge me privlačijo k učenju.

Daniel Škarja

Ta presneta slovnica nam dela velike težave. Muči nas s stavčnimi členi, predlogi, z deljenjem besed in z glasovi knjižnega jezika. Ko smo v našem razredu dobili vajo za utrjevanje glasov, smo po branju ugotovili, da je samoglasnike iz tretje vaje pojedla rado vedna kokoš. Namesto samoglasnikov je v besede vtaknila jajca, ki jih je znesla. V stavkih ni bilo zapisanih samoglasnikov, ampak so bila namesto njih narisana jajca: PROŠOL JO STROC OZ OMOROKO. Ko sem stavek prvič brala, se mi je zdel smešen. Učiteljica je rekla, da bomo ta jajca razbili in iz njih vzeli samoglasnike. Če ne bi v jajcih našli samoglasnikov, ne bi mogli dopolniti stavkov. To bi bilo smešno! Doma sem premišljevala, kaj bi bilo, če bi kokoši pojedle vse samoglasnike. Potem ne bi bilo nobenega samoglasnika in ne moje pripovedi o vaji z glasovi našega knjižnega jezika.

Lidija Medved

Rada rešujem uganke. Naša učiteljica nas je z ugankami učila uporabljati vejico. Uganke so bile zanimive in smešne.

Ena je bila takšnale:

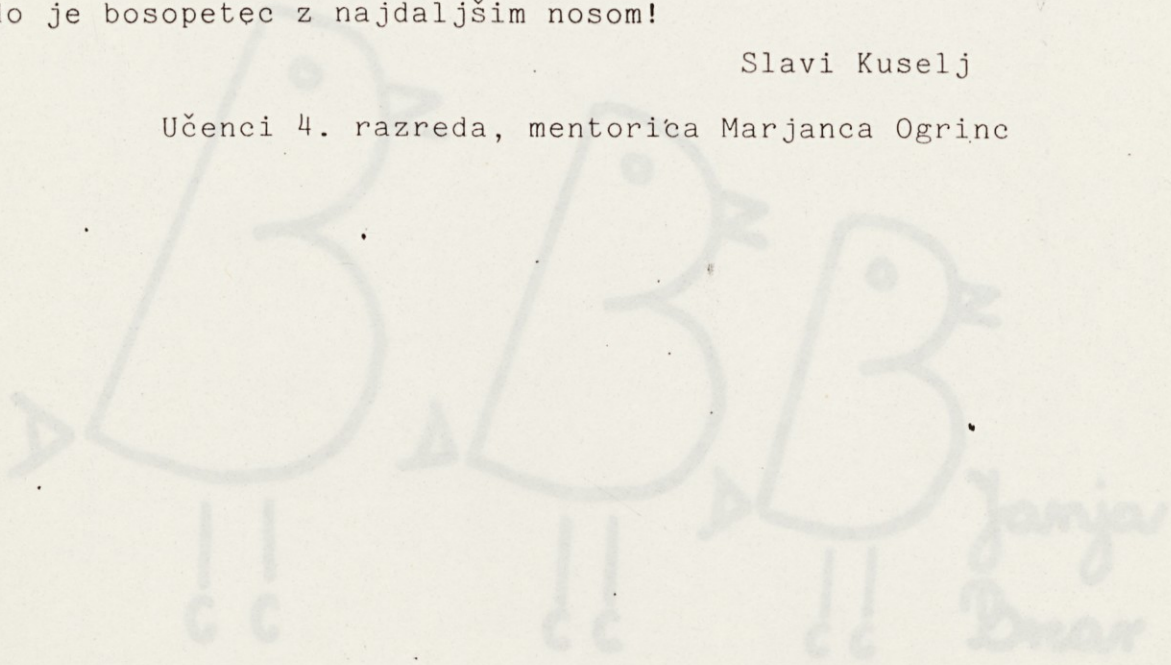
Od vseh ima najdaljši nos po džungli se sprehaja bos z nogami travo pomendra krasita dolga ga zoba.

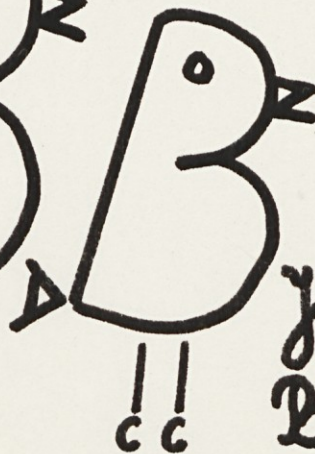
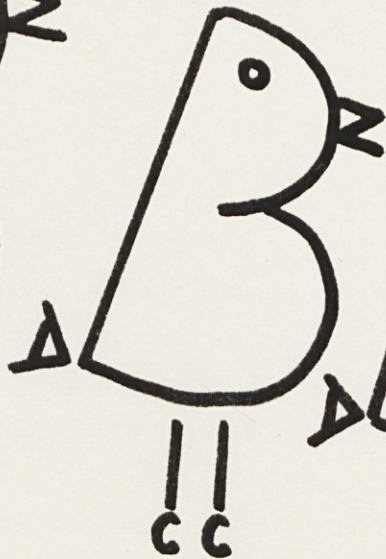
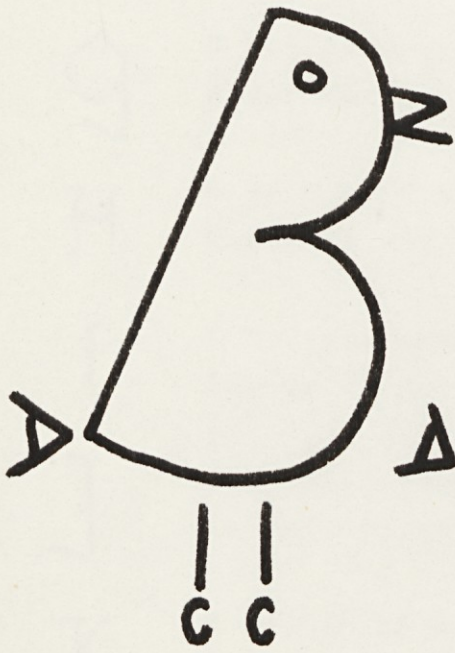
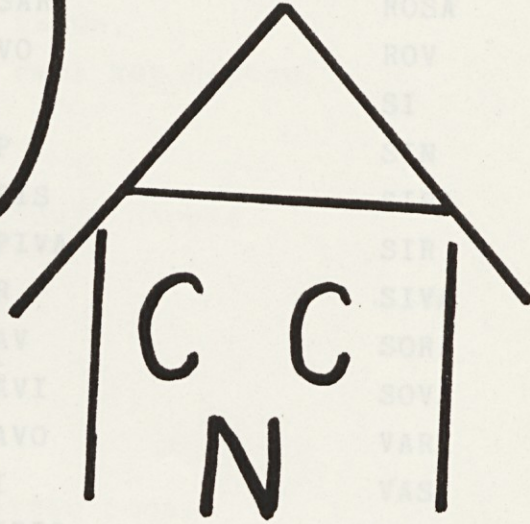
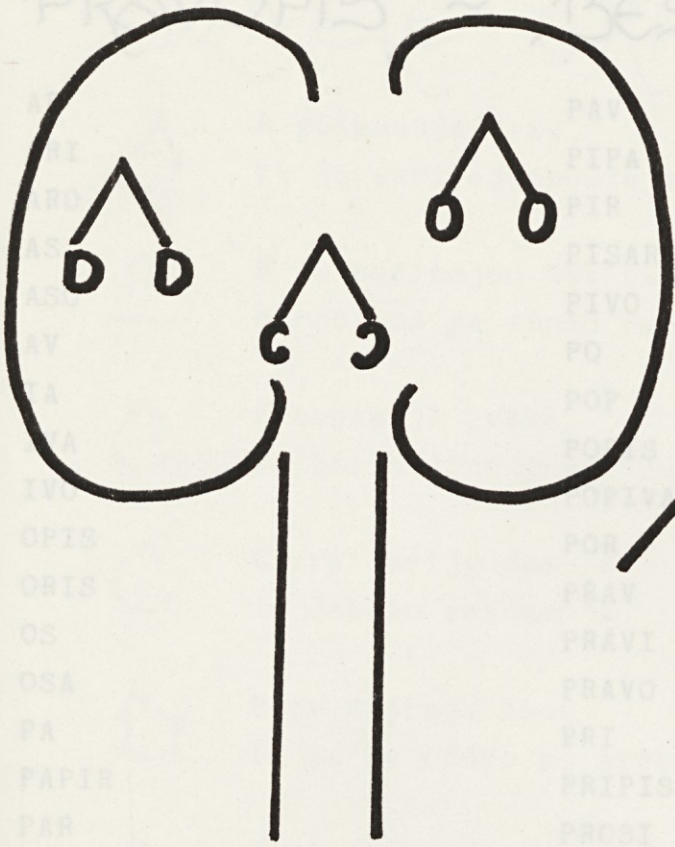
Ni nas nasmejala le uganke, ampak tudi njene rešitve. Nekateri učenci so mislili, da je to lahko tudi opica, lev, papiga.

Preskusite še vi svoje znanje! V uganko zapišite vejice! Povejte, kdo je bosopetec z najdaljšim nosom!

Slavi Kuselj

Učenci 4. razreda, mentorica Marjanca Ogrinc

Janja
Bnar

Marička Goranč, 7. razred

PRAVOPIS ~ BESEDA ✓ BESEDI.

AR	PAV	RIVA
ARI	PIPA	ROP
ARO	PIR	ROPAR
AS	PISAR	ROSA
ASO	PIVO	ROV
AV	PO	SI
IA	POP	SIN
IVA	POPIS	SIPA
IVO	POPIVA	SIR
OPIS	POR	SIVA
ORIS	PRAV	SORA
OS	PRAVI	SOVA
OSA	PRAVO	VARI
PA	PRI	VAS
PAPIR	PRIPIS	VI
PAR	PROSI	VIR
PARIS	RIO	VIS
PAS	RIS	VPIS

Marička Gorenc, 7. razred

OŽIVELE ČRKE

A

A poimenuje Anko,
ki jo skrivaj občuduje Janko.

B

B je napihnjen kot balon,
otroci pa ga imamo radi kot bonbon.

C

C zapisuje cveke,
ko učiteljica pregleduje nareke.

Č

Č pri čmrlju domuje
in čebelo zaznamuje.

D

D je najraje dona
in se le redko po svetu poda.

E

E je slaven kot Elvis Presley.
Nanj še marsikatera misli.

F

F po zraču frči,
kadar ga fant iz frače izstreli.

G

G kot grom grmi,
kadar nevihta prihrumi.

H

H se v hiši hahlja,
kadar je sam doma.

I

I na instrumente igra,
čeprav še not ne pozna.

J

J od jeze joka,
če vidi porednega otroka.

K

K kot kokoš kokodajsa,
kadar znese jajca.

L

L lenari pod lipo
in vleče svojo pipo.

in se vsa druga živali ne zmeni.

M

M imajo miši.
Gorje, če se naselijo v hiši!

Mateja Ahlin, 8. razred.

N

N je smrkav kot nos,
ker je preveč hodil bos.

O

O se v ogledalu ogleduje
in lepe obleke razkazuje.

P

P se šopiri kot pav,
čeprav nekaterim to ni prav.

R

R riše repo,
vso okroglo in lepo.

S

S je sladek kot sladoled,
ki ga imam rada spet in spet.

Š

Š šušlja šolske šale,
ki so jih že stare mame poznale.

T

T je spreten kot tat,
ki mu ni težko odpreti vrat.

U

U je dom za uhane,
manj za fante, bolj za dame.

V

V je zlezal z veje
in se veselo smeje.

Z

Z se zelo zabava,
kadar je zabava prava.

ž

Ž se pri žabi ženi
in se za druge živali ne zmeni.
vse živiljenje eno samo.

M najavka kot moja mačka,
ki je mehka, živa igračka.

Mateja Ahlin, 8. razred

M najraje ved ima,
če v hrlogu je doma.

Z M se tudi Mateja prične,
tako meni je ime.

Mateja Ahlin, 8. razred

M

M začenja mamo,
vse življenje eno samo.

M mijavka kot moja mačka,
ki je mehka živa igračka.

M najraje med ima,
če v brlogu je doma.

Z M se tudi Mateja prične.
Tako meni je ime.

Mateja Ahlin, 8. razred

Tadeja Tratar, 7. razred

KAJ POIMENUJEJO ČRKE

Č poimenuje ČEBELO,
pridno in veselo.

Leti s cveta na cvet
in pridno nabira med.

M poimenuje MUCKO,
ki včasih prede,
če mijavka,
pa zbudi sosede.

L poimenuje LETO,
dolgo in včasih napeto.
Ima štiri letne čase,
v vsakem najdemo kaj zase.

S je kot SINIČKA.
To je lepa ptička.
Včasih na veji sedi
in veselo žgoli.

Tadeja Tratar, 7. razred

Medvika Ahlin, 7. razred

PESMI - ICA

Pridna je **ALENČICA**,
pisana je **BARVICA**,
težka za pisanje je **CIRILICA**,
topla in okrogla je **ČEPICA**,
sladko se smeje **DEKLICA**,
majhna Ema je **EMICA**,
zvok oddaja **FRULICA**,
lahko raztegljiva je **GUMICA**,
hiša iz kock je **HIŠICA**,
skoraj nevidna je **IGLICA**,
če se smeješ, se naredi **JAMICA**,
pri svinčniku je ostra **KONICA**,
kraj lepih konjev je **LIPICA**,
če si lačen, se prileže **MALICA**,
neumna deklica je **NEUMNICA**,
v cirkusu nastopa **OPICA**,
dežela skakalcev je **PLANICA**,
zaljubljeno deklico oblije **RDEČICA**,
za pitje je pripravna **SLAMICA**,
dišeča majska roža je **ŠMARNICA**,
zelena in sveža je **TRAVICA**,
včasih nima konca **ULICA**,
dolga in košat rep ima **VEVERICA**,
na nebu se blešči **ZVEZDICA**,
svetlobo nam daje **ŽARNICA**.

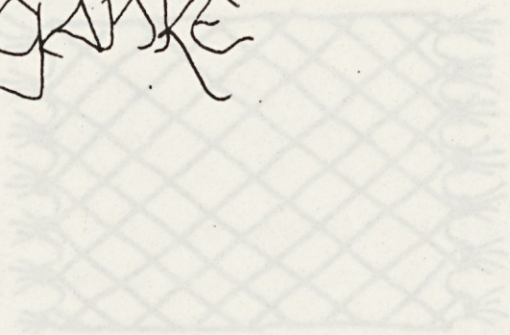
Hedvika Ahlin, 7. razred

POTOVANJE PO SLOVENIJI IZ KRAJA V KRAJ OD A DO Ž

v Ankaran ne morem iti vsak dan,
v Bohinj si močno želim,
v Celje je odšlo veselje,
v Črnuče pojdim po buče,
v Domžale so se deklince odpeljale,
v Elan se po smučke podam,
v Fram ni, da bi hodil sam,
v Griže grem gledat, če kdo sladoled liže,
v Hajdini so doma fakini,
na Jesenice naj gredo tovarišice,
v Kamnik bom šla po slamnik,
v Ljubljani so ljudje z vseh koncev zbrani,
z Mosta na Soči se v vodo skoči,
v Novo Gorico sem šla na potico,
v Ormož naj gre kakšen mož,
v Pivki se igrajo v mivki,
v Rače pojdim po hlače,
v Stranice so odletele ptice,
v Štore naj gre, kdor more,
na Tolmin imam lep spomin,
v Ukanc se je skrila Bedanc,
v Vuzenici so sami strici,
v Zreče smo poslali tri vreče sreče,
v Žetale pa so se vse žetalčanke podale.

Branka Ahlin, 5. razred

P- LIQANKE

Pozimi posejana,
poleti požeta.
(pšenica)

Pred pragom prebiva
pa prah pobira.
(predpražnik)

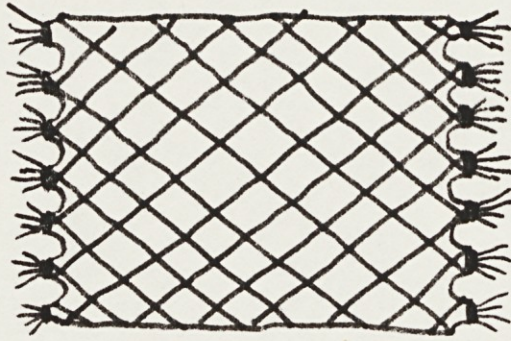
Pred pragom postoji
pa pisma, pakete pusti.
(poštar)

Petra Škerjanc, 8. razred

Pemata
Kzome

Renata
Egome

"ZATE" V SLENGU

Čakam, da se odpeljem proti domu in se vsaj za nekaj časa potopim v svoj sanjski svet. Vsega mi je dovolj.

Vlak je že tu. Ko se s prijateljicami zrinemo na sedeže, se mi ne da niti pogovarjati. Pogledam skozi okno in se zagledam v pokrajino. Grički, zasejani z vinsko trto, beže pred oknom in že izginjajo v daljavi - kot moje misli. Kmalu bo predor, za predorom pa... Kot v sanjah slišim prijateljici, ki se z navdušenjem pogovarjata o tem in onem.

"Veš za tisti song, ki ga poje Kreslin? Svet se mi, da je naslov Namesto koga roža Cveti. To je res mega! Ja, ma res ful dober besedil." V mislih poskušam prevajati ta dialog z več kot preveč slengizmi. Z drugega konca vagona se oglašajo fantje iz Teksasa.

"Čak, da ti povem, kako me je Uporček matiral!"

"Kaj te je pa vprašal?"

"Ma, ne vpraš! Vse živo... Začel sem nekaj mutit, pa sem do daske zamutil, še tist, ki sem vedu! In to že pri sceni z vezavo. Uporček je blazno popenil, da bi moral skor dežnike odpirat. Sem mislu, da se mu je totalno zrolalo, tako je pošizu. Ko pa je nehal nakladat o odgovornosti, pa o starših, pa o naši družbi in delu, mi je šut pr-tisnu! Scena od gnjavatorja. Čist me je matiral!"

Ja, si kar mislim, da te je matiral, pa tudi naslednji dvoboj boš tako le težko dobil. Če pa te s tako "slovko" dobi še Zakajček, si gotovo oplel.

"Maja, zbud se!" mi kriči Betka na uho. "Si zaspala?"

"Pa dej mi nehi težiti!" mi zleti z jezika.

"Dej no, če smo pa že v Trebnjem!" pravi Betka užaljeno.

"Pa ste res zateženi, do fula!" - Kaj? Kaj sem jaz to rekla? Čudim se, saj navadno nisem po "govorni modi".

Še bolj pa bi se čudila moja babica, saj bi rabila izkušenega prevajalca ali vsaj slovar, da bi nas razumela. Toda kje naj slovar dobi?!

Maja Ogrinc, gimnazijka

MOJI PRAVOPISNI KAMENČKI

Ne spominjam se, kdaj sem prvič slišal besedo PRAVOPIS, vendar sem že kar zgodaj ugotovil, da mora obstajati nek "predpis" o pravilnem pisanju. Otroštvo sem preživel v drugačnih, danes že skorajda nerazumljivih razmerah. Bili so to časi še nezaceljenih vojnih ran in pomanjkanja, a hkrati dolgih večernih pogovorov, ko pristnih družinskih odnosov še nista motila ne radio ne televizija. Tedaj tudi še ni bilo otroških knjig in slikanic, le kakšno Pratico ali Mohorjev koledar smo imeli, pa še to je bilo skrito, da ne bi otroci trgali listov. Kadar sta oče ali mama nam otrokom glasno brala knjigo ali časopis, se mi je zdelo, da govorita bolj "moderno in učeno".

In po takšno "učenost" sem kmalu začel hoditi v šolo tudi jaz. Seveda ni šlo vse gladko, a ko sem se naučil brati, se mi je odprl nov svet. Spoznal in vzljubil sem knjižne junake in se zanimal za njihove ustvarjalce. Nepozabno nam je profesor slovenskega jezika recital pesmi Prešerna, Gregorčiča, Kosovela, Ketteja... ter bral dela Cankarja, Bevka, Tavčarja, Jurčiča, Ingoliča... Kljub temu, da je bilo včasih, predvsem pri slovnici, znanja več, kot ga je bila sposobna in pripravljena sprejeti otroška glava, je vseeno ostalo nekaj v njej.

Kamenčke za mozaik poznavanja pravopisa in ljubezni do materinega jezika sem nabiral še v poklicni šoli, vendar s podobo mozaika nikoli nisem bil zadovoljen, zato vedno znova iščem nove kamenčke v knjigah.

Vinko Ahlin,
nekdanji učenec šentruperške šole,
Matejin in Brankin oče

PRAVOPIS V SLOVENSKEM JEZIKU IN TUJH JEZIKIH

Dobro poznati pravopis matrinega jezika je zelo pomembno. Morda so se tega včasih bolj zavedali in se učili z večjo zavestjo. Kdorkoli se hoče učiti nekega tujega jezika, mora čim bolj poznati svoj materni jezik z vseh plati; ena od teh je pravopis, kajti le tako bo veliko lažje razumel skupne točke ali pa različnosti, ki obstajajo med materinščino in tujim jezikom. Brez poznavanja pravopisa materinščine pa je marsikaj težko razumeti v tujem jeziku. To ni pomembno le takrat, kadar nekaj prevajamo, ampak je to pomembno pri učenju jezika nasploh. Marsikdaj se zgodi, da učenec, ki ga jezik zanima, pravi: "To je v slovenščini tako, zakaj je v tujem jeziku drugače?" Drugi pa najdejo skupne točke v materinščini in tujem jeziku.

Precej učencev ima pri učenju tujega jezika nemalo težav prav zato, ker ne poznajo dovolj materinščine. Zato pri pouku večkrat ponavljam in bi rekla tudi sedaj: "Učenci, z veseljem se učite materinščine, čim več berite, učite se jezikovne zakonitosti, pravopis, kajti le tako se boste uspešno učili ali celo naučili tujega jezika!"

Polonca Rugelj, prof.nemškega in francoskega
jezika

Helena
Šopon

Letos smo pri novinarski rožki delali z obširno nalogo z učenim
naslovca pravopisa. Razdelili smo različne naloge in jaz sem se
javila, da bom vam napisala o najpogostejših težavah na naši šoli
pisano.

Za naš kraj je najpogostejša pravilna težava učitelji, ki učijo
slovenski jezik pravilno, da se iz leta v leto ponavljajo. Predsta-
vila vam bom najpogostejše.

Ena najpogostejših težav je vprašano: Iz kakšnega doma? namesto Od kod
si doma?

Druga težava je vprašano: S kom si prišel? In to takrat,
ko bi sledil odgovor: S kolesom, ali s avtom. Seveda bi morali
vprašati: S kim si prišel?

Tretja težava je vprašano: S kom si prišel? Namesto S kim si prišel? Odgovor je seveda: Z
kolesom, ali s avtom.

Četrta težava je vprašano: S kom si prišel? In to takrat, ko bi sledil odgovor: Z
kolesom, ali s avtom.

Ena težava je vprašano: S kom si prišel? In to takrat, ko bi sledil odgovor: Z
kolesom, ali s avtom.

Več tri prave težave smo poskušali odpraviti, vendar nam
ni uspelo. Zato prosimo vas, ki ste strokovnjaki slovenski
jezik, naj pregledate pravila, da se izognemo te napake od-
pravit. Če bi se nam prišlo kakšna težava, naj nam odgovorite, kakršne
ste že pisali v nekaterih vozilih, ki smo jih radi razvozlavali.

Ze vnapre, se vam zahvaljujem za vso, da z vašo pomočjo te na-
pake ne bodo več goste v naših odgovorih in vprašanjih.

Helena
Išopon

Kranj, 28.11.1990

SPOŠTOVANA PROF. BERTA GOLOB!

DRAGA MATEJA!

Letos smo pri novinarskem krožku začeli z obširno nalogo z učenim naslovom Pravopis. Razdelili smo si različne naloge in jaz sem se javila, da bom Vam napisala o pravopisnih težavah na naši šoli pismo.

Za naš kraj je značilnih več pravopisnih težav. Učitelji, ki učijo slovenski jezik, pravijo, da se iz leta v leto ponavljajo. Predstavila Vam bom tri najpogostejše.

Ena najpogostejših je, da vprašamo: Iz kod si doma? namesto Od kod si doma?

Druga težava je taka: Vprašamo: S kom si se pripeljal? In to takrat, ko naj bi sledil odgovor: S kolesom. ali Z avtom. Seveda bi morali vprašati: S čim si se pripeljal?

Vprašamo: S kom pišeš? namesto S čim pišeč? Odgovor je seveda: Z nalivnikom. ali pa: S kemikom.

Vprašamo: S kom ješ? in to takrat, ko naj bi sledil odgovor: Z žlico.

Zadnje čase pa nižješolcem dela preglavice zelje, saj govorijo, da ima zelje veliko perje, namesto da bi rekli, da ima velike liste.

Vse tri pravopisne težave smo poskušali odpraviti sami, vendar nam ni preveč uspelo, zato prosimo Vas, kot strokovnjaka za slovenski jezik in njegova pravopisna pravila, da nam pomagate te napake odpraviti. Zelo prav bi nam prišla kakšna hudomušna zgodbica, kakršne ste že pisali v Jezikovnih vozlih, ki smo jih radi razvozlavali.

Že vnaprej se Vam zahvaljujemo in upamo, da z Vašo pomočjo te napake ne bodo več gost v našem pogovoru in pisanju.

Mateja Ahlin

Kranj, 28.11.1990

DRAGA MATEJA!

perjem, kuro pa z zelnatimi listi, pa si bodo zapomnili, kako in

Res ni slabo, da ste se lotili pravopisa. To je taka reč, ki jo je treba čimprej spraviti pod kapo. Včasih kratko malo zabiti v glavo. Pri napakah, ki jih omenjaš, je že tako. Zapomniti si moraš, kako je prav in kako narobe, drugega ne pomaga. Da si pa laže zapomniš, si pa spet lahko s čim pomagaš. Če pravim s čim, mislim na kakšno zapomnitveno sredstvo. Na kako vidno mesto si zapiši napačno in pravilno obliko oziroma besedno zvezo, recimo na lepak in ga obe si (pritrdi) kar na posteljo k zglavju ali pa k nogam (urnim krakom), da boš že navsezgodaj zjutraj mimogrede brez težav ponovila nekaj slovnice. Če bi pa rekla, s kom da si pomagaj, potem bi, debelo gledal in Ti s prav posebnim glasom povedal, kaj sodi v predalček "prav", kaj pa v tistega "narobe". Počasi si potem stvari zapomniš (eden prej, drugi kasneje). Vedeti pa moraš tudi to, da so napake, ki jih omenjaš, neprimerne predvsem za knjižni jezik, v pogovornem pa se mnoge stvari malo drugače obračajo. Ljudi, ki se z jezikom ukvarjajo, seveda najbolj zanima, zakaj je tako. Pri "s čim" in "s kom" gre najbrž zato, ker si človek veliko reči predstavlja posebljeno. No, kaj pa tole: recimo, da bi v sobi zagledala miškine sledove. Ali bi rekla: Kdo je pa tacal tu okoli?" ali "Kaj je pa tacalo tu okoli?" Slovnica pravi, da je pravilno drugo, v nas pa je zakoreninjeno prvo. In če jaz rečem: "Muha me je pičila", ali me boš Ti vprašala: "Kdo Vas je pičil?" ali "Kaj Vas je pičilo?" Strogi slovničarji se navdušujejo za drugi primer. Stvar pa ni tako zelo huda, posebno ne zato, ker knjižni jezik uporabljamo predvsem v pisni obliki in takrat imamo čas malo premisliti. V govornjeni obliki zbornega jezika moramo res prav tako upoštevati slovnično-pravopisna pravila, pa vendar je v tem primeru marsikaj "odpustljivo" ali pa vsaj "razumljivo".

Presneto zelje! Sem mislila, da dela preglavice samo tistim, ki ga ne marajo jesti. Zelje res nima perja, toda v pogovornem jeziku liste kar večkrat zamenja ravno perje. Tudi jaz sem za prašiče obirala repino in pesino perje (rep'n pa pes'n perje), zapisala pa seveda tega nisem nikoli. Nižješolcem narišite zelnato glavo s kurjim

perjem, kuro pa z zelnatimi listi, pa si bodo zapomnili, kako in kaj.

Tisti "iz kod" namesto "od kod" se je najbrž privlekel v vprašanje iz pričakovanega odgovora (-iz Šentruperta), ampak tudi v ljudski pesmi pojemo: Od kod si, dekle, ti doma...

Nič ne bodite malodušni, če se spet in spet zalotite, da se vam napake kar vtihotapljajo, pa čeprav jih preganjate. Jih bo pač treba še preganjati. Naenkrat se bodo naveličale in jih ne bo več. Ah, ah, pojavile se bodo pa kakšne druge... Boj s pravopisom in slovnico in z jezikom (=znanjem jezika) je večni boj. Ne misli, da je meni z njim prizaneseno. Sploh ne! Kar naprej se moram še učiti in kar naprej še česa ne znam.

Ne vem, če sem Ti s temle svojim pripovedovanjem kaj koristila. Mogoče mickeno. Ker ste v novinarskem krožku sami prizadevni člani, nimam skrbi, da se ne bi izurili v vseh potrebnih veščinah, tudi v odpravljanju pravopisnih težav. Po vsej Sloveniji ste znani, to pa vendar nekaj velja!

Tebe, druge člane krožka in Vašo mentorico lepo pozdravljam.

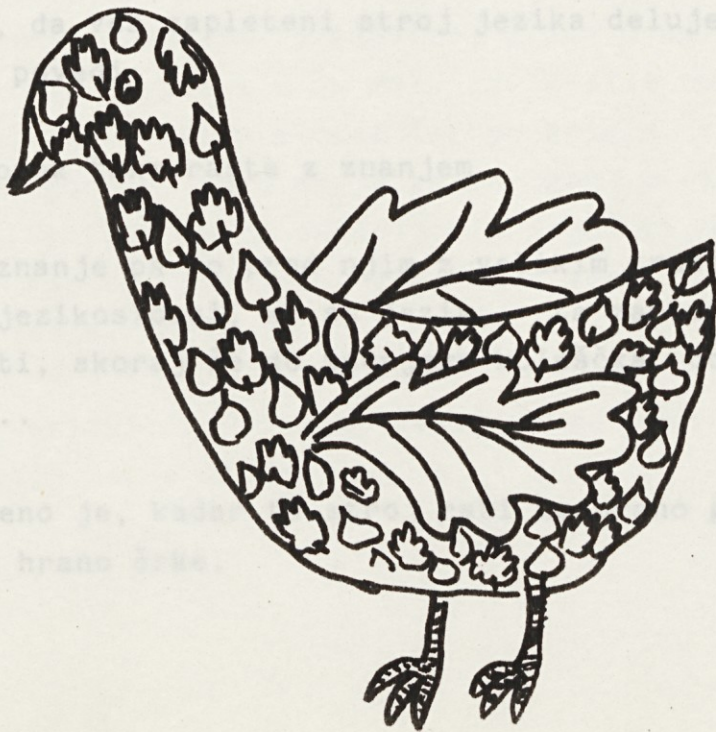
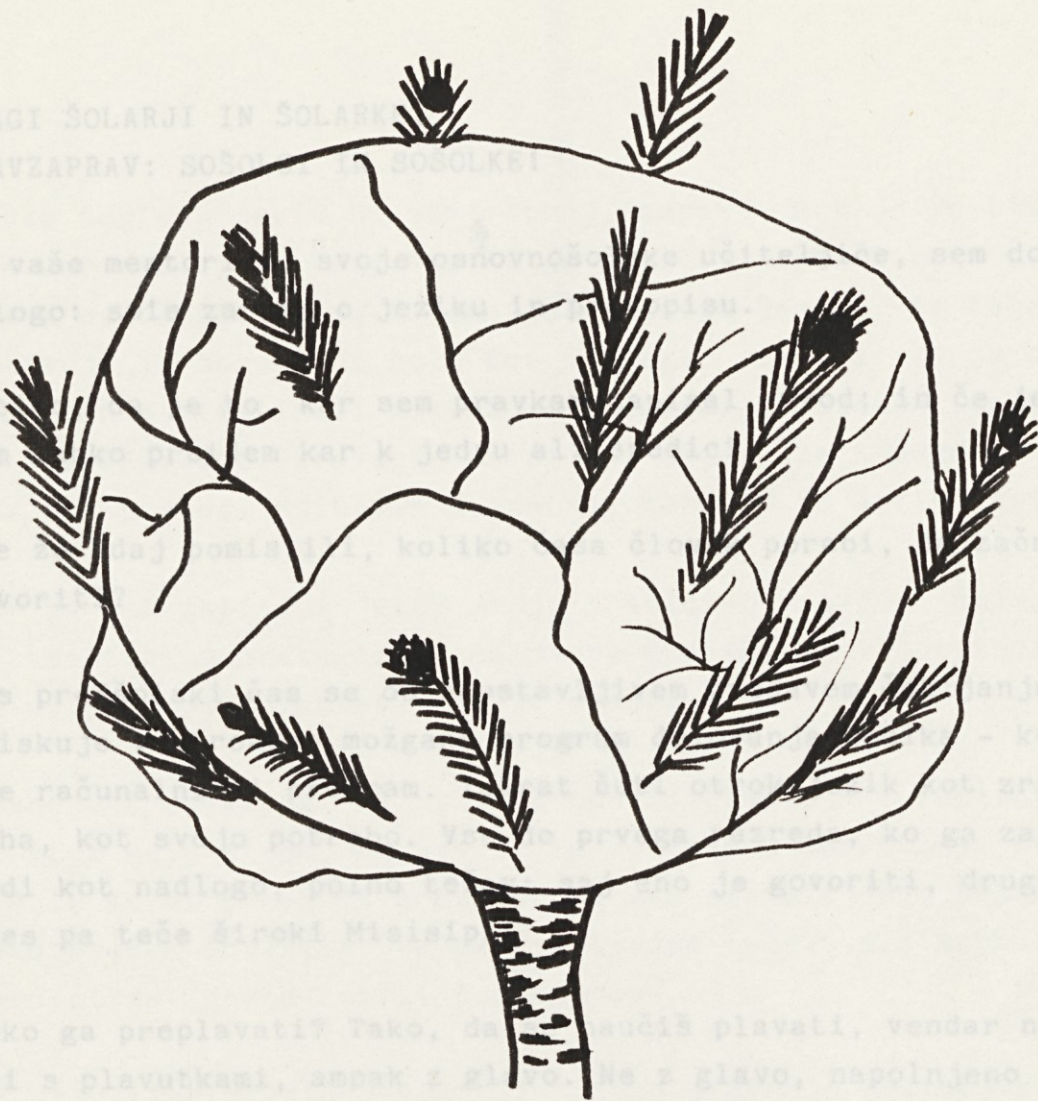
Srečno!

Berta Golob

Janja
Bisar

Janja
Binar

DRAGI ŠOLARJI IN ŠOLARKE,
PRAVZAPRAV: SOŠOLCI IN SOŠOLKE!

Od vaše mentorice, svoje osnovnošolske učiteljice, sem dobil domačo nalogo: spis za vas o jeziku in pravopisu.

Recimo, da je to, kar sem pravkar napisal, uvod; in če je tako, potem lahko preidem kar k jedru ali sredici.

Ste že kdaj pomislili, koliko časa človek porabi, da začne "pošteno" govoriti?

Ves predšolski čas se ob neustavljivem zvedavem čebljanju nezavedno vtiskuje v otrokove možgane program delovanja jezika - kot neke vrste računalniški program. Takrat čuti otrok jezik kot zrak, ki ga diha, kot svojo potrebo. Vse do prvega razreda, ko ga začne čutiti tudi kot nadlogo, polno težav: saj eno je govoriti, drugo pa pisati; vmes pa teče široki Misisipi!

Kako ga preplavati? Tako, da se naučiš plavati, vendar ne z zračnico ali s plavutkami, ampak z glavo. Ne z glavo, napolnjeno z zrakom, ampak z glavo, ki je napolnjena z znanjem.

In človeček začne polniti svojo glavo: spoznava, kako ta zapleteni stroj - jezik deluje na različnih ravneh (glasovni, oblikoslovni, skladenjski...), kako kolešček ene ravnine poganja kolešček druge ravnine, da ves zapleteni stroj jezika deluje kot harmonična celota in kake povedi.

Mali človek tako raste z znanjem.

Vse to znanje pa so pred njim z velikim trdom izpraskali znanstveniki - jezikoslovci, ki so jezik, - ta zapleteni stroj - pretipali do obisti, skoraj že do zadnjega koleščka, do zadnjega šraufka in vzmeti...

Ampak: eno je, kadar ta stroj rabi za hrano glasove, drugo pa, kadar rabi za hrano črke.

V tem pogledu jezik ni samo stroj, ampak - kot je že bilo rečeno - dva kar oddaljena bregova, ki ju oblikuje tekoča reka časa. Vendar enega od bregov, breg živega govornega jezika, ta tekoča reka časa oblikuje in spreminja bolj kot drugega, pisnega. Ta je namreč bolj zaščiten s številnimi zakoni, zapisanimi v "strašni knjigi", ki ji je ime PRAVOPIS. Pravopis pa ni nič drugega kot dogovor jezikoslovcov (na podlagi njihovih dognanj), kako se bo jezik zapisovalo.

Ker pa ima zapisani jezik svojo tradicijo - svojo zapisano, torej dokumentirano preteklost, se na to preteklost vedno tudi sklicuje in od pravopisa zahteva, da jo upošteva.

Govorjeni jezik, ki za razliko od (za)pisanega sproti hlapi v zrak, pa živi bolj divje, po svoje, in se veselo spreminja. Da pa živi jezik le ne bi pobegnil predaleč od svojega mlajšega brata in bi se tako preveč odtujila ter delala ljudem težave pri sporazumevanju, mora pisani jezik loviti govornega.

Na približno vsakih dvajset let zato staknejo jezikoslovci svoje učene bradate in plešaste glave, da bi se dogovorili, katere jermenčke na uzdi (pravila, dogovore) bodo malo popustili, da bi tako približali pisni jeziku govornemu.

Ampak včasih se ti moške malo težko dogovarjajo. Pa ne zato, ker so glave nekaterih bose (plešaste), glave drugih pa bradate, ampak ker gledajo eni na jezik z že malo zarjavelim znanjem, drugi pa z malo bolj svežim in sploh mladim ter poskočnim. Glave so ob tem vse bolj rdeče in goreče, tako da je kmalu ogenj v strehi. Kakih deset let porabijo potem, da se ohladijo in dogovorijo. (K temu malo pripomore tudi to, da nekateri posamezniki vmes umrejo; ostali se zato namreč lažje dogovorijo.)

Ivan Gregorčič,

V takih primerih privriska Pravopis na svet namesto po dvajsetih po tridesetih letih za predhodnim.

V času dolgega dogovarjanja so najbolj veseli navadni smrtniki, ker se jim zdi, da lahko pišejo kar po svoje, mimo dogovorov, češ: stari dogovori so zastareli, novih pa še ni. Takrat cveti jezikovna črna borza...

Ko končno le privriska na svet mladi Pravopis, slavisti in slavistke zaljubljeno v njega obračajo oči, drugi pa z očmi zavijajo, češ: kaj si spet izmišljajo?!

K sreči je pravopis - kot je bilo že rečeno - na konservativnem bregu, tako da ne prinese ravno veliko velikih sprememb; le več reda in sistema ter izčrpnosti. Ker pa mora ohranjati tradicijo, ohranja tudi nelogičnosti; te pa pisočim še naprej grenijo življenje. Pravopis tako spet ureja promet s črkami, kot prometna pravila urejajo promet na cestah in ulicah, da se znajdemo v velikem mestu in pridemo srečno na cilj; da naslovnik brez težav potuje po našem besedilu in sprejme naše sporočilo.

Pri tem pravopis še zdaleč ni edini in zadnji pogoj, edino in zadnje znanje o jeziku, čeprav se ga je potrebno učiti, ga spoznati in upoštevati.

Kajti: človekova misel nima meja. Ko tipa in išče po svojem vesolju, išče tudi besede in besedne zgradbe, ki bi odslikavale novoodkrite prostorčke. Če iskalce (ustvarjalce: pesnike in pisatelje) pravopisne pravila pri tem ovirajo, jih zavestno kršijo: opuščajo ločila, veliko začetnico rabijo po svoje itd.

A to je že druga zgodba iz druge domače naloge, zgodba s tretjega brega; morda že zgodba z drugega planeta.

Ivan Gregorčič,
prof. slovenskega jezika
na mirenski šoli

SPOŠTOVANA MAG. VERICA ŠTRUKELJ - SMOLE,
NEKDANJA UČENKA NAŠE ŠOLE!

Sva učenki 7. razreda, Hedvi in Marička. Hodiva k novinarskemu krožku. Menijo, da dobro govoriva tukajšnje narečje, zato nama je mentorica novinarskega krožka naročila, naj Vas prosiva, če bi nam bili pripravljeni na preprost način sporočiti, kakšne so osnovne značilnosti šentruperškega govora. Videli sva tudi Vaše diplomsko in magistrsko delo o šentruperškem narečju.

Za naju je vse to zelo zanimivo, a preveč učeno, da bi o šentruperškem govoru lahko povedali članom novinarskega krožka.

Naj poveva, da je to ena izmed nalog, ki je sestavni del širše naloge o pravopisu. Če nam bo uspelo, da bomo zbrali dovolj gradiva, bomo vse objavili v Vam že znanem glasilu Preproste besede.

Še eno željo imava: Zelo bi bili veseli, če bi nas ob kakšni priložnosti lahko obiskali in nam, članom novinarskega krožka, spregovorili o šentruperškem govoru.

Zahvaljujema se za Vašo pripravljenost in Vam želiva še veliko uspehov pri Vašem napornem delu!

V imenu članov novinarskega krožka na šoli dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu Vas lepo pozdravljata

Hedvika Ahlin in Marička Gorenc

DRAGI HEDVIKA IN MARIČKA!

Vesela sem, da ste se tako otroci kot vaša mentorica pripravljene ukvarjati z materinščino tudi izven rednega pouka; vesela, da ste se spomnili tudi name. Seveda se bom vašemu vabilu rada odzvala takoj, ko bo mogoče.

Sprašujete me, kakšne so osnovne značilnosti šentruperškega govora, povedane čimbolj preprosto. S tem ste me postavili skoraj pred težjo nalogo kot moji mentorji. Narečje, oziroma nek krajevni govor, je mogoče razložiti predvsem z dveh vidikov:

- I. z zgodovinsko-razvojnega, kar pomeni izhajati iz nekega splošno-slovenskega stanja pred razvojem narečij in pojasniti razvoj glasov ali drugih jezikovnih pojavov do današnjega stanja (lahko gremo tudi obratno pot);
- II. s primerjalnega, pri čemer ponavadi nek govor (narečje) primerjamo s knjižnim jezikom, lahko pa tudi z drugim govorom oziroma narečjem.

Za vas bo ta drugi način razumljivejši in ker naj bi bilo še vse skupaj povezano s pravopisom, se bom omejila na tiste šentruperške posebnosti, ki nas zlahka zavedejo, da knjižno besedo narobe izgovorimo ali zapišemo. Zaradi lažje preglednosti jih bom takole razdelila:

DOLGI NAGLAŠENI SAMOGLASNIKI:

1. Za knjižni široki e govorimo (j)a: sjastra, tjale, na pjač, jačmon, jazak, čau / čjau, rəšat / rəšjat, ...
za knjižni široki o pa (u)a: kuasa, bušč, huadət, kuapat, mualt, asa, rasa, ogi "ogenj", pu nač, nast "nositi", ...
2. Za ozki knjižni o govorimo v nekaterih besedah u: kust, must, məsü, ləpu, ...
3. E-ji, ki jih v šentruperškem govoru izgovarjamo široko, so v knjižnem jeziku ozki (cesta, breza, mest).

KRATKI SAMOGLASNIKI:

1. a) Za kratek naglašeni o v knjižnem jeziku ima šentruperški govor za k, g, h, p, b, m, v uo, za drugimi soglasniki pa a: buop, čap, krap, kuoš, puot (pod), snap, strak, ...;

- b) podobno je pri nenaglašenem o: bulezən, gustilna, kulen, mučarat, saseda, dabrava, račica, starast, jaguda; na začetku besede pa je vedno a namesto o: agraje, areh, aslā, atrak, atruobi;
- c) izglasni knjižni o je v šentruperškem govoru lahko u (djablu, spjaklu), uo (Vinkuo, Stankuo) ali pa ga ni (let, Škarlieu, vin, mau);
- č) še več možnosti za knjižni izglasni o imamo v tožilniku in orodniku ednine samostalnikov in pridevnikov ženskega spola: za d, t, c, z, s, l, n, r, je a, za j (iz j in nj), l (iz lj), č, ž, š je e/je, za k, g, h, p, b, m, v, f pa uo (Splezau je na usakuo stara češje.).
2. Namesto kratkih naglašanih i in u govorimo polglasnik (ǝ): mǝš, tǝč, krǝh, grǝnt, ... enako tudi namesto nenaglašanih i, u in e: cvǝlila, grabǝt, lǝpina, kuažǝh, lǝnaba, suosǝt, bǝseda, pamǝt, ...

SOGLASNIKI:

1. Namesto knjižnega nj govorimo j: kuoj, cuje, lukje, paj, ...
2. Sklopa tl/dl pri nekaterih glagolih poenostavimo v l: pumjeu - pumjala, buou - bujala, pau - pala, ju - jela, ...

To je res nekaj najbolj opaznih in tudi najlažje razumljivih značilnosti naše govorice.

Opozorim naj le še na to, da sem pisavo (transkripcijo) narečnih besed skrajno poenostavila; opustila sem tudi naglase.

Želim vam veliko uspeha - pa tudi užitka - pri tej težavni, a hvalvredni nalogi.

Prisrčen pozdrav

Vera Smole

P.S.: Za šolsko knjižnico vam pošiljam separat mojega članka, objavljenega v zborniku, ki je posvečen stoletnici rojstva velikega jezikoslovca Frana Ramovša.

SPOŠTOVANI DR. JOŽE RAMOVŠ!

Oglašava se Vam članici novinarskega krožka na šoli dr. Pavla Lu-
načka Šentrupert.

Naš krožek se v zadnjem času ukvarja z zanimivo nalogo z učenim na-
slovom PRAVOPIS. Člani krožka in drugi učenci si bomo ogledali knji-
go PRAVOPIS ter pisali spise, ankete, pesmice in uganke. Če bomo pri
zbiranju gradiva uspešni, bomo izdali posebno številko glasila Pre-
proste besede.

K sodelovanju smo povabili tudi odrasle. Predvsem tiste, ki se na
pravopis dobro razumejo. Veseli smo, ker nam je nekatere pravopisne
težave, ki se pojavljajo na naši šoli, že poskušala razjasniti naša
stalna sodelavka - pisateljica prof. Berta Golob. Tudi nekdanja učen-
ka naše šole mag. Verica Štrukelj - Smole se nam je prijazno odzvala
s prispevkom o šentruperškem narečju.

Tudi Vi ste hodili na našo šolo in smo ponosni, da ste naš rojak,
ker ste že napisali več knjig. Doma imava letošnjo zbirko Mohorjeve
družbe, v kateri je tudi Vaša knjiga Sto domačih zdravil za dušo in
telo. Zanima naju in tudi člane našega krožka, kako se kot pisatelj
otepate pravopisnih problemov, če jih sploh imate. Če imate kakšen
dober "recept", ki bi nam pomagal pri premagovanju pravopisnih te-
žav, ga napišite.

Ker je v Vaši knjigi veliko dobrih nasvetov, smo prepričani, da bos-
te dobro svetovali tudi nam.

V imenu članov novinarskega krožka Vas lepo pozdravljava!

Biserka Škarja in Danica Cugelj

Ljubljana, 3.2.1991

DRAGI UČENKI BISERKA ŠKARJA IN DANICA CUGELJ, SPOŠTOVANA MENTORICA!

Kar takoj grem k stvari, če vam bo prišla kaj prav pri vašem domiselnem in igrivem učenju lepe in pravilne materinščine. V tem vašem prizadevanju vas še posebej občudujem.

Radi bi kak "dober recept", "kako se oteparam pravopisnih problemov pri pisanju, če jih imam".

Pri pisanju in govorjenju pravilne, lepe in zgovorne slovenščine sem še zmeraj učenec, tako kakor ste vi. Ne vem, ali sem tako trde glave ali pa je materni jezik ter pisno in govorno občenje spoznanj in čustev soljudem tako neizčrpen rudnik dragotin, da se spleča vse življenje zavestno izboljševati tehnologijo za bogatenje ob njem. Pravopisa sem se začel učiti pred več kakor tremi in pol desetletji v istih klopih, kakor ste sedaj vi, če jih tačas niso zamenjali z novimi. Imel sem srečo, da so me v višjih razredih osnovne šole tega učili dobri mladi učitelji, ki so do danes ostali zavzeti pobudniki dobrega pouka slovenščine v našem kraju. To je prednost, ki se je vedbo bolj ovedam, kajti kultiviranost v materinščini je pglavitni vhod v svet kulture, tako za osebno bogatenje z nakopičenimi zakladi preteklosti kakor za predajanje svojega osebnega prispevka vanj. Z gimnazijskimi leti nisem imel sreče glede slovenščine, v gimnazijo sem hodil na Hrvaškem. Prišel pa sem do zavesti, da je negovanje lepega pisanja in govorjenja važna moralna naloga izobraženca in javnega delavca. Zato sem učenec še danes. Kje in kako se učim "pravopisa"? Povedal vam bom, kako je to bilo pri zadnji knjigi Sto domačih zdravil za dušo in telo.

Ko smo se z Mohorjevo družbo dogovarjali, da knjigo napišem, sem posebej želel, da jo jezikovno popravi prof. Janez Gradišnik, ki je, kakor veste, eden od največjih današnjih strokovnjakov za slovenski jezik; je pa tudi pisatelj. Rokopis knjige je sprejel in se dela lotil kakor še noben lektor mojih knjig doslej. Ni le popravil napak, ampak mi je ob pogostejših napakah, ki sem jih delal, tudi temeljito pojasnil, zakaj je tisto jezikovno slabo ali celo napačno, zakaj je tako in tako

boljše, pravilnejše. Ob njegovih popravkih ni postala le moja knjiga jezikovno bolj pravilna, ampak sem tudi sam opustil nekatere slabše izraze, se naučil pravilno uporabljati "kakor" in "kot" in podobno.

Iz Gradišnikovih popravkov v tej moji knjigi si nameravam napraviti slovarček najbolj pogostih napak, ki jih delam. Pobudo za to so mi dale njegove knjige, kjer ima poleg razprav o pravilnem jeziku tudi "po abecedi urejena težavna mesta današnje slovenščine". Takšna je tudi njigova knjiga iz redne Mohorjeve zbirke pred desetimi leti Še znamo slovensko?, ki vam jo zelo priporočam, imate pa jo verjetno doma. Podobno vam priporočam knjižico Mirka Mahničiča Kako pa govoriš, ki je pred petimi leti izšla in jo imate marsikje doma, saj so jo v šentruperški cerkvi veliko prodali. Poleg Pravopisa ali Slovarja slovenskega knjižnega jezika menim, da bi vsak izobraženec moral imeti v svoji priročni osebni knjižnici tudi nekaj takšnih knjig, da bi ob njih brusil svoje pisanje in svojo govorico.

Še en "recept", čeprav ne s področja pravopisa v ožjem pomenu besede. Kupite si lep vezan zvezek in vanj na pregleden način zapisujte lepe besedne zveze, stavke in druge jezikovne bisere, ki nanje naletite pri branju knjig. Lepe slovenščine za svojo vsakdanjo rabo se učimo pri dobrih slovenskih pisateljih, pesnikih in dramatikih.

Teh nekaj misli sem vam napisal z veseljem in s posebno toplim občutkom. Kot součenec in starejši brat iz vaše šole. Prepričan, da boste s svojo pisano in govorno besedo naredili v življenju veliko dobrega. Članom novinarskega krožka in vsem šentruperškim učencem želim, da bi se naučili čim lepše našega materinega jezika, mentorici in drugim učiteljem pa poleg uspeha tudi veliko osebnega zadovoljstva in ponosa nad tem plemenitim delom.

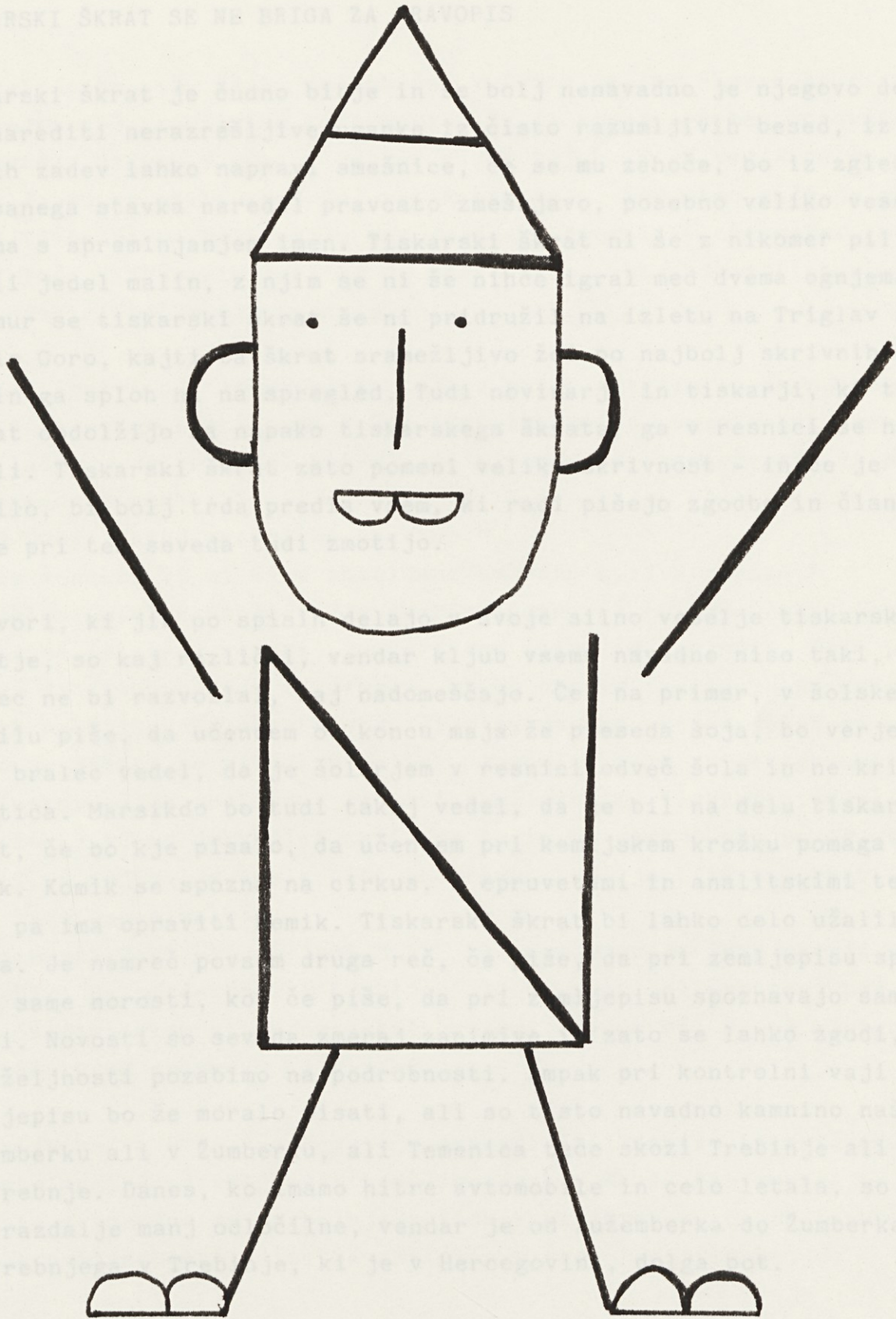
Vse vas lepo pozdravljam!

Jože Ramovš

*Starija
bratar*

TISKARSKI ŠKRAT SE NE BRIGA ZA PISANJE

Tiskarski škrat je čudno bitje in bolj nenavadno je njegovo delo. Zna narediti nerazumljive besede, ki jih ni mogoče razumeti, iz rečnih zadev lahko napravi smešnice, ki se mu zaheče. Bo iz zgladne napisanega stavka naredil pravcato zmešnico, posebno velika veselje pa ima s spreminjanjem besed. Tiskarski škrat ni še z nikomer pil čaja ali jedel malin, kajti še ni se nikoli igral med dvema ognjema. Nikomur se tiskarski škrat še ni predstavil na izletu na Triglav ali Veseli Goro, kajti škrat se ne odloži za nobeno najboljšo skrivnost. Tiskarski škrat je na sploh najprelednejši novinar in tiskarji, ki niso nikoli videli tiskarskega škrata, ga v resnici niso videli. Tiskarski škrat zato posel veliki skrivnosti - če bi se mu bi bilo, bi bi bil tedaj redno, razen sibejo zgodbe in šanke in se pri tem seveda ni zaotijjo.

Umotvori, ki je po epiki, ki je alina, ki je tiskarski škratje, so kaj tisto, vendar kljub vsemu, ne niso taki, da bralec ne bi razvedel, kaj nadomeščajo. Če na primer, v bolšev glasilu piše, da učitelj konon nekaj preveda šofja, bo verjetno vsak bralec vedel, da se šofjem v resnici dva šola in ne kriča va ptica. Morda bo tudi vedel, da je bil na delu tiskarski škrat, če bo kje pisal, da učitelj pri nekakem krošku pomaga znan komik. Komik se spozna na cirkus, spruveda in analitiški teksti- caml pa ima opraviti s komik. Tiskarski škrat bi lahko celo učil učitelja. Je naredil povsem druga reč, če se da, da pri vsaki spoznavajo same norosti, ko se piše, da pri vsaki spoznavajo same no- vosti. Novosti so seveda, zato se lahko zgodijo, da v vedočeljnosti pozabimo na podrobnosti. Vsekakor pri kontrolni vaji pri vsaki spoznavajo se moralo pisati, ali so to navadno kamnino našli v Žužemberku ali v Ljubljani, ali Tamenica ali skozi Trbnico ali skozi Trbnico. Danes, ko gremo hitre avtomobile in celo letala, so ol- cer razdalje manj od miline, vendar je od Žužemberka do Ljubljane ali iz Trbnice, ki je v Hercegovini, ali iz Trbnice.

Se bolj sta vsakdesi Avstrija in Avstralija, ki sta v letu 1914 v vojni, ki bi prebral, da je Ivan iz Sentrupar, ki je bil v letu 1914 v

Natalija
Bratar

TISKARSKI ŠKRAT SE NE BRIGA ZA PRAVOPIS

Tiskarski škrat je čudno bitje in še bolj nenavadno je njegovo delo. Zna narediti nerazrešljive uganke iz čisto razumljivih besed, iz resnih zadev lahko napravi smešnice, če se mu zahoče, bo iz zgledno napisanega stavka naredil pravcato zmešnjavo, posebno veliko veselje pa ima s spreminjanjem imen. Tiskarski škrat ni še z nikomer pil čaja ali jedel malin, z njim se ni še nihče igral med dvema ognjema, nikomur se tiskarski škrat še ni pridružil na izletu na Triglav ali Veselo Goro, kajti ta škrat sramežljivo ždi po najbolj skrivnih kotih in ga sploh ni na spregled. Tudi novinarji in tiskarji, ki tolikokrat obdolžijo za napako tiskarskega škrate, ga v resnici še niso videli. Tiskarski škrat zato pomeni veliko skrivnost - in če je ne bi bilo, bi bolj trda predla vsem, ki radi pišejo zgodbe in članke in se pri tem seveda tudi zmotijo.

Umotvori, ki jih po spisih delajo v svoje silno veselje tiskarski škratje, so kaj različni, vendar kljub vsemu navadno niso taki, da bralec ne bi razvozlal, kaj nadomeščajo. Če, na primer, v šolskem glasilu piše, da učencem ob koncu maja že preseda šoja, bo verjetno vsak bralec vedel, da je šolarjem v resnici odveč šola in ne kričava ptica. Marsikdo bo tudi takoj vedel, da je bil na delu tiskarski škrat, če bo kje pisalo, da učencem pri kemijskem krožku pomaga znan komik. Komik se spozna na cirkus, z epruvetami in analitskimi tehnikami pa ima opraviti kemik. Tiskarski škrat bi lahko celo užalil učitelja. Je namreč povsem druga reč, če piše, da pri zemljepisu spoznavajo same norosti, kot če piše, da pri zemljepisu spoznavajo same novosti. Novosti so seveda zmeraj zanimive in zato se lahko zgodi, da v vedoželjnosti pozabimo na podrobnosti. Ampak pri kontrolni vaji pri zemljepisu bo že moralo pisati, ali so tisto navadno kamnino našli v Žužemberku ali v Žumberku, ali Temenica teče skozi Trebinje ali skozi Trebnje. Danes, ko imamo hitre avtomobile in celo letala, so sicer razdalje manj odločilne, vendar je od Žužemberka do Žumberka ali iz Trebnjega v Trebinje, ki je v Hercegovini, dolga pot.

Še bolj sta vsaksebi Avstrija in Avstralija, zato bi presenetilo vsakogar, ki bi prebral, da je Ivan iz Šentruperta po "šihtu" skočil v

Preproste besede

Pravopis

Avstralijo po riž. Če bi takrat šel v Avstrijo, bi človek še razumel. Kot pojem riž, použijemo tudi grozd. Ta je sicer podoben borovnicam, ki rastejo kajpak v gozdu, vendar kljub tej bližini verjetno ne drži, da je Janez za malico pojedel velik črn gozd. Verjetno raje je grozd, pa še lažje bi ga pospravil, saj je vsak odmor itak prekratek, kaj-neda? Toda tiskarskim škratom je prav vseeno, kaj kdo malica ali kam se v resnici pelje ali česa se uči.

Posebej igrivi so tiskarski škratje v malih oglasih in po njihovi zabavi se da prebrati tudi tako: "Intelektualec, vsestransko razglo-dan, lačen - ne po svoji krivdi, želi spoznati čudno žensko za skup-ne izgrede v naravi."

"DELO DOBI: Takoj zaposlimo uharico."

"Iščem žensko, ki bi mi v popoldanskem času kazila otroke."

Seveda je intelektualec verjetno razgledan, če pa išče čedno žensko za skupne izlete v naravi, je verjetno ločen in ne lačen. Delo pa najbrž dobita kuharica in ženska, ki bo otroke pazila in ne kazila. Včasih pa tiskarske škrate obdolžijo za napako, ki je sploh ni. Mar-sikdo je nemara že slišal o vejici, zaradi katere so nekoga ustrelili, čeprav ga je sodišče v resnici pomilostilo. Tiskarski škrat ni bil nič kriv, če je vejica zašla na to in to mesto, ali pa je vendar-le bil, a vejica je smela biti tudi tam. Tudi je bilo vse prav, ko je v časopisu pisalo:

"Predsednik davi v Ljubljani." - S tem naslovom novinar seveda ni sporočil, da predsednik v Ljubljani ljudi grabi za vratove, pač pa je v časnikarskem slogu obvestil javnost, da je bil danes zjutraj predsednik na obisku v Ljubljani.

Če pa je kaj narobe, če učenec v osnovni šoli napiše tovariš učitelj namesto gospod učitelj, vam bodo povedali v šoli. Kar vprašajte. To-varište v gospode ne spreminjajo tiskarski škratje, to pa lahko zves-te, še preden boste učitelje zasipali s svojo radovednostjo.

Martin Luzar, novinar Dolenjskega lista
(ki mu včasih tiskarski škrat tudi zagode)

Vredil Jure
1990/91
110

Preproste besede

Pravopis

Ob 30-letnici novinarskega krožka

Zahvaljujemo se vsem, ki so kakorkoli
sodelovali pri oblikovanju in izdaji glasila

Preproste besede

glasilo OŠ dr. Pavla Lusačka Sestrupest

Pripravili člani novinarskega krožka
ob sodelovanju učencev in mentorjev
z razredne stopnje;

mentorica Danica Zupan

Likovne priloge so poleg ilustratorja Boža Kosa
delo članov likovnega krožka;
mentorica Marta Repnik

Uredniški odbor: Mateja Ahlin, Biserka Škarja,
Irena Škrinar, Hedvika Ahlin in Janja Brcar

Uredil Jože Zupan

šolsko leto 1990/91

leto XXI.

številka 2

število izvodov: 110

Sk 1
PREPROSTE

II 22403/1990/91

199706694,2

COBISS e

KNJIPNICA H. JARCA
ŠTUDIJSKI ODDIJELEK

bebe

na 20 - letni rojstnodnevni praznik

znanstvenih in umetnostnih del

in drugih publikacij, ki so namenjene

prebrateljem

na področju knjižničarstva in informacijske tehnologije

in drugih strokovnih del

in drugih publikacij, ki so namenjene

prebrateljem

na področju knjižničarstva in informacijske tehnologije

in drugih strokovnih del

in drugih publikacij, ki so namenjene

prebrateljem

na področju knjižničarstva in informacijske tehnologije

in drugih strokovnih del

in drugih publikacij, ki so namenjene

prebrateljem

letu XXI

št. 2